

తెలంగాణ ప్రభుత్వం

వ్యవసాయ పాడి పంటలు

(VYAVASAYA PADIPANTALU)

సంపుటి-8

సంచిక-04

వ్యవసాయ శాఖ

పేజీలు - 52

ఏప్రిల్ - 2018

12 మార్చి 2018న రాష్ట్ర రైతు సమన్వయ సమితి చైర్మన్ గా బాధ్యతలు చేపట్టిన పార్లమెంట్ సభ్యులు గుత్తాసుఖేందర్ రెడ్డిని అభినందిస్తున్న వ్యవసాయ మంత్రి పోచారం శ్రీనివాస్ రెడ్డి

12 మార్చి 2018న రాష్ట్ర రైతు సమన్వయ సమితి చైర్మన్ గా బాధ్యతలు చేపట్టిన పార్లమెంట్ సభ్యులు గుత్తాసుఖేందర్ రెడ్డిని
అభినందిస్తున్న మంత్రులు, ప్రజాప్రతినిధులు, అధికారులు

తెలంగాణ ప్రభుత్వం

వ్యవసాయ పాడి పంటలు

(VYAVASAYA PADIPANTALU)

సంపుటి : 8

ఏప్రిల్ - 2018

సంచిక : 04

విజంబి నామ సంవత్సరం చైత్రం - చైత్రాఖం

వ్యవసాయ సలహాలు, సూచనలకోసం www.agrisnet.tg.nic.in వెబ్‌సైట్‌ను సందర్శించండి!

సంపాదక వర్గం

ప్రధాన సంపాదకులు

డా.ఎం.జగన్ మోహన్, ఐ.ఎ.ఎస్

వ్యవసాయ కమిషనరు

సంపాదకులు

పి.సుబోధిని

వ్యవసాయ ఉప సంచాలకులు

సహాయ సంపాదకులు

• కె.శైలజ

• డి.వి.రామక్రిష్ణారావు

డి.టి.పి - డిజైనింగ్

ఎస్.ప్రశాంత్ కుమార్

రచనలు పంపాల్సిన చిరునామా

సహాయ వ్యవసాయ సంచాలకులు (ముద్రణ)

వ్యవసాయ కమిషనరు వారి కార్యాలయం

ఎల్.బి. స్టేడియం ఎదురుగా, హైదరాబాద్-500 001.

ఫోన్ : 040-23383519

Mail ID : tspadipantalu@gmail.com

Published & Printed by

Dr. M. Jagan Mohan, I.A.S.,

Commissioner of Agriculture,

Government of Telangana,

Opp. L.B. Stadium, Basheerbagh,

Hyderabad-500 001,

and printed at M/s.Card Box Company

Offset Printers,

10-2-289/120/7, Vijayanagar Colony, Hyderabad-500 057.

on behalf of

Commissioner & Director of Agriculture, Telangana,

Editor : P. Subodini

విషయ సూచిక

1. రాష్ట్రంలో నమోదైన వర్షపాత వివరాలు.....	4
2. సంపాదకీయం.....	5
3. ఏప్రిల్ మాసంలో చేపట్టాల్సిన వ్యవసాయ పనులు.....	6
4. వాతావరణం - పంటల పరిస్థితి.....	7
5. రైతు సమన్వయ సమితి రాష్ట్ర చైర్మన్‌గా బాధ్యతలు చేపట్టిన ఎం.పి.గుత్తా సుఖేందర్ రెడ్డి.....	9
6. జిల్లా వ్యవసాయ అధికారులతో వివిధ పథకాల అమలు తీరు తెన్నులపై వీడియో కాన్ఫరెన్స్ ద్వారా సమీక్షించిన వ్యవసాయ కమిషనర్ డా.ఎం.జగన్ మోహన్, ఐ.ఎ.ఎస్.....	11
7. తెలంగాణ రాష్ట్ర విత్తనాభివృద్ధి సంస్థ చైర్మన్‌తో సమావేశం.....	12
8. వ్యవసాయ ప్రధాన కార్యదర్శి సి.పార్థసారథి, ఐ.ఎ.ఎస్. అధ్యక్షతన బ్యాంకర్ల సమావేశం.....	13
9. జిల్లా రైతు సమన్వయ సమితి కోఆర్డినేటర్స్ తో సమావేశమైన తెలంగాణ రాష్ట్ర రైతు సమన్వయ సమితి చైర్మన్ గుత్తా సుఖేందర్ రెడ్డి.....	14
10. భూసార పరీక్ష - ప్రాముఖ్యత.....	15
11. సేంద్రియ వ్యవసాయంలో వర్షి కంపోస్టు తయారీ - లాభాలు.....	17
12. వ్యవసాయంలో చెదలసమస్య - నివారణ.....	20
13. వ్యవసాయంలో సమగ్ర పోషక యాజమాన్యం - జీవన ఎరువులు వాటి ప్రయోజనాలు.....	22
14. కార్తల సంబంధమైన వ్యవసాయ సామెతలు - 2.....	25
15. 12 మార్చి 2018 రైతు సమన్వయ సమితి చైర్మన్‌గా బాధ్యతలు స్వీకరించిన ఎం.పి. గుత్తా సుఖేందర్ రెడ్డిని అభినందిస్తున్న మంత్రులు, ప్రజా ప్రతినిధులు, అధికారుల దృశ్యమాలిక.....	26
16. రైతు స్థాయిలో వేసవి నువ్వుసాగు విత్తనోత్పత్తిలో మెళకువలు.....	29
17. సేంద్రియ వ్యవసాయం.....	33
18. మామిడి పూత, పిందె రాలడానికి కారణమైన తేనెమంచు పురుగులు - సస్యరక్షణ.....	36
19. రైతు స్థాయిలో వానపాముల ద్వారా సేంద్రియ ఎరువుల తయారీ - ప్రాముఖ్యత.....	38
20. వేసవిలో సాగుచేసే టమాటలో కాయ తొలిచే పురుగుల సమస్య - సస్యరక్షణ పద్ధతులు.....	40
21. పాడి పశువులలో పునరుత్పత్తి సంబంధిత సమస్యలు - నివారణ చర్యలు.....	42
22. పశువులలో పునరుత్పత్తి సామర్థ్యం పెరుగుదలకు ముఖ్య సూచనలు.....	44
23. రైతుసాధికార సమితుల కోటిషన్.....	47
24. రైతుల ప్రశ్నలు - శాస్త్రవేత్తల సమాధానాలు.....	48
25. ఫోన్ - ఇన్ - లైవ్.....	50

ఏడు దశాబ్దాలకు పైగా రైతాంగానికి సలహాలు, సూచనలు అందిస్తూ, వ్యవసాయరంగంలో వస్తున్న సాంకేతిక మార్పులు, అభివృద్ధి, ప్రభుత్వ పథకాలు, రాయితీలను గురించి సమాచారం తెలియజేస్తూ రైతాంగానికి కరదీపికగా వెలువడుతున్న 'వ్యవసాయ పాడి పంటలు' పత్రికను చదువుదాం. రైతులందరిచేత చదివిద్దాం!

- సం.

వ్యవసాయ పాడిపంటలు ► ఏప్రిల్ 2018 ► 3

క్ర. సంఖ్య	జిల్లాలు	రబీ పంటల సాగు విస్తీర్ణం 14.02.2018 వరకు		01-06-2017 నుండి 14.02.2018 వరకు	
		సాధారణం	నమోదు	సాధారణం	నమోదు
1.	రంగారెడ్డి	27428	20271	646.3	821.2
2.	మేడ్చల్ మల్కాజ్గిరి	3629	6198	704.6	1048.2
3.	వికారాబాద్	29088	23093	755.3	717.5
4.	నిజామాబాద్	112436	117723	995.5	742.8
5.	కామారెడ్డి	71786	73748	1000.2	900.3
6.	మెదక్	39293	27243	857.1	689.3
7.	సంగారెడ్డి	44368	27325	834.4	821.1
8.	సిద్దిపేట్	64288	47758	725.0	765.7
9.	మహబూబ్ నగర్	49197	48233	567.1	799.2
10.	నాగర్ కర్నూల్	45929	67823	604.1	572.3
11.	వనపర్తి	38150	39944	544.1	675.8
12.	జోగులాంబ గద్వాల	51571	37138	505.9	722.0
13.	నల్గొండ	67436	89403	664.8	725.8
14.	సూర్యాపేట్	67991	80416	777.4	725.4
15.	యాదాద్రి భువనగిరి	35636	39003	686.0	701.2
16.	వరంగల్ (రూరల్)	43184	40636	955.5	985.7
17.	వరంగల్ (అర్బన్)	23083	34034	833.2	931.8
18.	జయశంకర్ భూపాలపల్లి	34794	26099	1118.0	1077.7
19.	జనగాం	40652	29666	785.8	738.4
20.	మహబూబాబాద్	39636	31282	953.2	910.1
21.	ఖమ్మం	43994	49095	951.1	888.2
22.	భద్రాద్రి కొత్తగూడెం	21697	10562	1055.9	1017.5
23.	కరీంనగర్	63346	64087	835.2	768.1
24.	జగిత్యాల	62046	56063	979.7	679.0
25.	పెద్దపల్లి	45799	42215	1001.4	734.6
26.	రాజన్న సిరిసిల్లా	31419	25260	849.5	643.6
27.	అదిలాబాద్	18294	20728	1145.5	981.1
28.	మంచిర్యాల	14579	13071	1089.2	795.2
29.	నిర్మల్	34105	59903	1074.3	871.5
30.	కొమరంభీం ఆసిఫాబాద్	12248	7735	1139.1	744.5
31.	హైదరాబాద్	-	-	720.4	1074.1

గమనిక: 'వ్యవసాయ పాడిపంటలు' మాసపత్రిక సంవత్సర చందా రూ.120/-లు మాత్రమే
 డి.డి. రూపంలో Asst. Director of Agriculture (Printing) పేరున, హైదరాబాద్ లో చెల్లుబాటుయ్యే విధంగా పంపించాలి.

రైతు సంక్షేమమే రాష్ట్ర సంక్షేమమని రైతు బంధు పథకంతో రైతాంగానికి అండదండలు

తెలంగాణ రాష్ట్రం ప్రధానంగా వ్యవసాయక సమాజం. వ్యవసాయం దాని అనుబంధ వృత్తులపై ఆధారపడి ఎక్కువ శాతం ప్రజలు జీవిస్తున్నారు. వ్యవసాయరంగ అభివృద్ధి మిగతా అన్ని రంగాల అభివృద్ధికి పునాది. 2 జూన్ 2014న తెలంగాణ రాష్ట్రం ఆవిర్భవించినప్పటినుంచి తనదైన ముద్రతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందుకు సాగుతోంది. తెలంగాణ గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థను పరిపుష్టం చేసే ఆశయంతో ప్రభుత్వం సమగ్ర ప్రణాళికతో ముందుకు సాగుతోంది. పోరాడి సాధించుకున్న తెలంగాణలో రైతాంగంలో నెలకొన్న నిరాశ, నిస్పృహలను తొలగించే లక్ష్యంతో, వ్యవసాయాన్ని పునరుజ్జీవపరిచే లక్ష్యంతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందుకు సాగుతోంది.

వ్యవసాయానికి సాగునీరు అందించడం, నిరంతరాయంగా విద్యుత్తును అందించడం, పంటకు అవసరమైన పెట్టుబడిని అందించడం, పండిన పంటకు గిట్టుబాటు ధర వచ్చేలా చూడడం లక్ష్యాలుగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందుకు సాగుతోంది. సాగునీటి ప్రాజెక్టులకు బడ్జెట్ కేటాయింపులలోనే కాక స్పష్టమైన ఆచరణతో ముందుకు సాగుతోంది. వ్యవసాయానికి అంతరాయం లేని నిరంతర విద్యుత్తును ఇప్పటికే అందిస్తోంది. అయితే అన్నింటికన్నా కీలకమైన పంటల సాగుకు పెట్టుబడి రైతుబంధు పథకాన్ని 2018-19 నుంచి అమలు చేయనుంది. అందులో భాగంగా గౌరవ ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర్ రావు ఈ 19 ఏప్రిల్ 2018న తన చేతుల మీదుగా రైతులకు సాగుకు పెట్టుబడి ఎకరాకు రూ. 4 వేలు చొప్పున చెక్కులు అందించనున్నారు.

ఆనకాలం వస్తోందంటే సాగుకు పెట్టుబడి కోసం పరుగుపెట్టి, అధిక వడ్డీలకు డబ్బులు అప్పులు తెచ్చుకునే పరిస్థితి నుంచి ఇక రైతాంగం బయటపడనుంది. విత్తనాలకు, ఇతర ఉత్పాదకాలకు అవసరమయ్యే ఖర్చును ఎకరాకు రూ. 4 వేల చొప్పున రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అందించనుంది. ఆనకాలమే కాదు యాసంగి పంటకు ఈ సహకారాన్ని అందించడం ద్వారా దేశ చరిత్రలోనే ఒక నూతన అధ్యాయానికి తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తెర తీయనుంది. ఈ పథకాన్ని రైతులు సద్వినియోగం చేసుకొని ఆత్మ స్థైర్యంతో ముందుకు సాగుతారని వ్యవసాయశాఖ భావిస్తోంది. ఆ క్రమంలో వ్యవసాయశాఖ అండదండలు, సహకారం ఎప్పటిలానే మీకు ఉంటాయని వ్యవసాయశాఖ హామీ ఇస్తోంది. ●

వరి : ఆలస్యంగా అంటే డిసెంబర్ - జనవరి మాసంలో నాటిన వరి పైరు ఈ మాసాంతానికి కోతకు వస్తుంది.

వేరుశనగ : వేరు శనగ పైరును పీకడం దాదాపు అయిపోయింది.

మొక్కజొన్న : పట్టణ పరిసరప్రాంతాల్లో సేద్యం చేపట్టవచ్చు. వేసవి పైరుగా మొక్కజొన్న సాగుచేసిన చోట్ల పైరుకు ఎకరానికి 30 కిలోల యూరియా, 50-55 రోజులకు 35 కిలోల యూరియా + 15 కిలోల మ్యూరియేట్ ఆఫ్ పొటాష్ ఎరువులను వేయాలి. పుష్పించే దశ నుంచి గింజ గట్టిపడే దశవరకు నీటి ఎద్దడి లేకుండా చూడాలి.

పొద్దుతిరుగుడు : పొద్దు తిరుగుడు కాపిట్యులమ్ (తల) దశలో, గింజ పాలు పోసుకునే దశలో, కొన్నిచోట్ల కోసే దశలో ఉంది. కొన్ని చోట్ల రసం పీల్చే పురుగులు ఆశించడానికి వీలుంది.

వేసవి అపరాలు : వేసవిలో అపరాలైన పెసర, మినుమును రబీ వరి తర్వాత సాగు చేయడానికి అనుకూలమైన సమయం. ఎక్కడైనా ఒకటి, రెండు తడులు నీరుంటే ఆయా ప్రాంతాన్ని బట్టి సాగుచేయడం వలన భూసారాన్ని పరిరక్షించుకోవచ్చు.

చెరకు : ఫిబ్రవరి, మార్చి మాసాల్లో నాటిన తరువాత నత్రజని నిచ్చే ఎరువును రెండవ దఫా పైపాటుగా వేయాలి. పీక పురుగు ఆశించినట్లయితే ఎండోసల్ఫాన్ 2 మి.లీ. లీటరు నీటికి కలిపి నాటిన తరువాత 4, 6, 9 వారాలలో పిచికారీ చేయాలి. ఎర్రనల్లి ఆశిస్తే నీటిలో కరిగే గంధకం 3 గ్రాములు ఒక లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

మెట్ట సేద్యం : ఈ మాసంలో తొలకరి వర్షాలు వస్తే లోతు దుక్కి చేయడం వలన చాలా లాభదాయకం. లోతు దుక్కులు చేయడం వలన భూమిలోని గట్టి పొరను పగులగొట్టటమే కాక, మొండి జాతికి సంబంధించిన తుంగ, గరిక మొదలగు కలుపు మొక్కల ఉధృతి తగ్గించవచ్చు. భూమి లోపల కోశస్థ దశలో ఉన్న పురుగులు భూమిపైకి తేబడి, ఎండ వేడిమికి మాడి చనిపోతాయి. ఈ విధంగా పురుగుల ఉధృతిని కూడా తగ్గించవచ్చు.

ఖరీఫ్ పైరులు సాగు చేయడానికి ముందు, వేసవి గుంటక తోలించడం సర్వసాధారణం. అయితే ఇందుకు అదనంగా వేసవిలో వచ్చే వర్షం సహాయంతో వాలుకు అడ్డంగా దుక్కి చేయడం చాలా శ్రేయస్కరం. రేగడి నేలలను కూడా గుంటకతో దుక్కి చేసి ఉంచాలి. భూసార రక్షణ, గట్లు వేయడానికి, కొత్త భూములను సాగులోకి తేవడానికి నేలను తయారుచేయాలి.

పశువు : పంట తవ్వకాలు, వండడం, మార్కెట్లకు పంపడం, పొలాలకు చెరకు ఒండ్రు తోలడం, పశువుల ఎరువు తోలడం చేయాలి. భూసార పరీక్షకు నమూనాలు సేకరించాలి.

గోధుమ : పంట కోతలు.

జొన్న : వేసవి పంటకు సస్యరక్షణ

పత్తి : మాగాణి పత్తికి ఎరువులు వేసి సస్యరక్షణ చర్యలు చేపట్టాలి.

అల్లం : పంట కోతలు.

పెసర, మినుము : పైర్ల కోతలు.

రాగి : రబీ రాగి కోతలు.

వాతావరణం - పంటల పరిస్థితి

డా.బి.బాలాజీ నాయక్, సీనియర్ శాస్త్రవేత్త,
వ్యవసాయ వాతావరణ పరిశోధనా కేంద్రం, వ్యవసాయ పరిశోధనా కేంద్రం, రాజేంద్రనగర్, ఫోన్. 040-24016901

భారత వాతావరణ విభాగం వారి సమాచారం ప్రకారం సాధారణంగా కేరళలో నైరుతి రుతుపవనాలు జూన్ 7 వ తేదీన ప్రవేశిస్తాయి. కాని ఈ సంవత్సరం నైరుతి రుతుపవనాలు కేరళలో మే 30వ తేదీన ప్రవేశించాయి. అంటే వారం రోజులు ముందుగా నైరుతి రుతుపవనాలు భారత ఉపఖండంలోకి ప్రవేశించాయి. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో నైరుతి రుతుపవనాలు జూన్ 12వ తేదీన ప్రవేశించి రాష్ట్రమంతటా విస్తరించాయి.

రాష్ట్రంలో ఖరీఫ్ పంట కాలంలో సాధారణ వర్షపాతం 719.3 మి.మీ.కు గాను 646.3 మి.మీ. అంటే సాధారణ (-10%) వర్షపాతం నమోదైంది. నైరుతి రుతుపవనాల కాలంలో (01.06.2017 నుండి 30.09.2017) రాష్ట్రంలో కురిసిన వర్షపాత వివరాలను జిల్లాల వారీగా గమనిస్తే మేడ్చల్ మల్కాజ్గిరి, హైదరాబాద్, మహబూబ్ నగర్, జోగులాంబ గద్వాల్ జిల్లాల్లో సాధారణం కంటే ఎక్కువ వర్షపాతం నమోదైంది. అదిలాబాద్, జయశంకర్ భూపాలపల్లి, భద్రాద్రి కొత్తగూడెం, మహబూబాబాద్, వరంగల్ రూరల్, వరంగల్ అర్బన్, కరీంనగర్, కామారెడ్డి, సంగారెడ్డి, సిద్దిపేట, జనగామ, యదాద్రి భువనగిరి, రంగారెడ్డి, వికారాబాద్, వనపర్తి, నాగర్ కర్నూల్, నల్గొండ, సూర్యాపేట, ఖమ్మం జిల్లాల్లో సాధారణ వర్షపాతం నమోదైంది. కొమరంభీమ్ అసిఫాబాద్, మంచిర్యాల, నిర్మల్, నిజామాబాద్, జగిత్యాల, పెద్దపల్లి, రాజన్నసిరిసిల్ల, మెదక్ జిల్లాల్లో సాధారణం కన్న తక్కువ వర్షపాతం నమోదైంది.

రాష్ట్రంలో రబీ పంట కాలంలో సాధారణ వర్షపాతం 124.8 మి.మీ.కు గాను 129.4 మి.మీ. అంటే సాధారణ (4%) వర్షపాతం నమోదైంది. 01.10.2017 నుండి 31.12.2017 వరకు కురిసిన వర్షపాత వివరాలను జిల్లాల వారీగా గమనిస్తే పెద్దపల్లి, జయశంకర్ భూపాలపల్లి, వరంగల్ అర్బన్, కరీంనగర్, మేడ్చల్ మల్కాజ్గిరి, హైదరాబాద్, రంగారెడ్డి, వికారాబాద్, మహబూబ్ నగర్, జోగులాంబ, వనపర్తి జిల్లాల్లో సాధారణం కంటే ఎక్కువ వర్షపాతం నమోదైంది. మంచిర్యాల, నిర్మల్, జగిత్యాల, కామారెడ్డి, సంగారెడ్డి, మెదక్, సిద్దిపేట్, జనగామ, యదాద్రి భువనగిరి, నల్గొండ జిల్లాల్లో సాధారణ వర్షపాతం నమోదైంది. అదిలాబాద్, కొమరంభీమ్ అసిఫాబాద్, నిజామాబాద్, భద్రాద్రి కొత్తగూడెం, మహబూబాబాద్, వరంగల్ రూరల్, రాజన్న సిరిసిల్ల, నాగర్ కర్నూల్, సూర్యాపేట్, ఖమ్మం జిల్లాల్లో సాధారణ వర్షపాతం కంటే తక్కువ వర్షపాతం నమోదైంది.

రాష్ట్రంలో 01.01.2018 నుండి 28.02.2018 వరకు కురిసిన వర్షపాత వివరాలు గమనిస్తే రాష్ట్రంలో సాధారణ వర్షపాతం 11.5 మి.మీ.కు గాను 2.4 మి.మీ. అంటే సాధారణం కంటే అతి తక్కువ (-79%) వర్షపాతం నమోదైంది. రాష్ట్రంలో 01.03.2018 నుండి 28.03.2018 వరకు కురిసిన వర్షపాత వివరాలు గమనిస్తే సాధారణ వర్షపాతం 6.8 మి.మీ.కు గాను 5.5 మి.మీ. అంటే సాధారణ (-19%) వర్షపాతం నమోదైంది.

వాతావరణాధారిత వ్యవసాయ సలహాలు :

- ❖ నీటి వసతి గల ప్రాంతాలలో పశుగ్రాస పంటగా సజ్జ వేసుకోవచ్చును.

- ❖ వరిలో కాండంతొలిచే పురుగు నివారణకు, ఎకరానికి 8 కిలోల కార్బాప్ హైడ్రోక్లోరైడ్ 4జి గుళికలు లేదా 4 కిలోల క్లోరాంట్రానిలిప్రోల్ 0.4 % గుళికలను పలుచగ నీరు ఉంచి వేయాలి. లేదా ఎకరానికి 50 గ్రా. క్లోరాంట్రానిలిప్రోల్ లేదా 400 గ్రా. కార్బాప్ హైడ్రోక్లోరైడ్ మందును పిచికారీ చేయాలి.
- ❖ వరిలో అగ్గి తెగులు నివారణకు, 0.6 గ్రా. ట్రైసైక్లోజోల్ లేదా 1.5 మి.లీ. ఐసోప్రోథయోలేన్ లేదా 2.5 మి.లీ. కాసుగామైసిన్ మందును లీటరు నీటిలో కలిపి 10-15 రోజుల వ్యవధిలో రెండుసార్లు పిచికారీ చేయాలి.
- ❖ వరిలో కంకినల్లి ఉనికి గమనించడమైనది. నివారణకు, స్పైరోమేసిఫిన్ 1.0 మి.లీ., ప్రాపికోనజోల్ 1.0 మి.లీ. లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.
- ❖ మామిడిలో పండు ఈగ గమనించినట్లయితే నివారణకు, ప్లాస్టిక్ పశ్చంలో 2 మి.లీ. మిథైల్ యూజినాల్, 3 గ్రా. కార్బోఫ్యూరాన్ 3 జి గుళికలను లీటరు నీటికి కలిపి తోటలో వేలాడదీస్తే పురుగులు మందు నీటిలో పడి చనిపోతాయి.
- ❖ మామిడిలో తేనె మంచు పురుగులు, పక్షి కన్ను తెగులు గమనించినట్లైతే నివారణకు, 1.6 మి.లీ. మోనోక్రోటోఫాస్ + 1 గ్రా. కార్బండజిమ్ మందును లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.
- ❖ మామిడిలో మసిమంగు, రాతిమంగు తెగులు గమనించినట్లైతే, నివారణకు, 1 గ్రా. కార్బండజిమ్ + 2 మి.లీ. ఫిప్రోనిల్ లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.
- ❖ బత్తాయిలో నల్లి గమనించినట్లైతే నివారణకు, 3 మి.లీ. నీటిలో కరిగే గంధకము లేదా 5.0 మి.లీ. డైకోఫాల్ను లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

- ❖ ప్రస్తుత వరిస్థితులలో ఉష్ణోగ్రతలు పెరుగుతుండడం వలన తామర పురుగుల ఉధృతి పెరిగి టమాట స్పాటేడ్ విల్డ్ వైరస్ తెగులు వ్యాపించే అవకాశం ఉంటుంది. తెగులు సోకిన మొక్కలను వీటి నాశనం చేయాలి. తామరపురుగుల నివారణకు, 2 మి.లీ. డైమిథోయేట్ లేదా 2 మి.లీ. మిథైల్-డెమాటాన్ మందును లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేయాలి.
- ❖ ప్రస్తుత వరిస్థితులలో ఉష్ణోగ్రతలు పెరుగుతుండడం వలన కూరగాయ పంటలలో రసం పీల్చే పురుగులు గమనించినట్లైతే, నివారణకు 2 మి.లీ. డైమిథోయేట్ లేదా 1.5 గ్రా. ఎసిఫేట్ లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.
- ❖ కోళ్ళు వేడి వాతావరణాన్ని తట్టుకోవడానికి షేడ్లలో ఫ్యాన్లను, ఫాగర్స్ / స్ప్రింక్లర్లను అమర్చాలి. షేడ్లను వరిగడ్డితో కప్పాలి. కోళ్ళు ఎక్కువ మోతాదులో తినడానికి అనుగుణంగా మెత్తటి దాణాను పెట్టి తాగడానికి చల్లని నీటిని అందుబాటులో ఉంచాలి.
- ❖ అధిక ఉష్ణోగ్రతల వలన పాలలో వెన్న శాతం తగ్గకుండా ఉండడానికి పాలిచ్చు ఆవులు, గేదెలకు పూత దశలో ఉన్న పశుగ్రాసాలను మేతగా వేయాలి.

ప్రస్తుత వాతావరణ పరిస్థితులలో వివిధ పంటలను ఆశించడానికి ఆస్కారం ఉన్న చీడపీడలు :

- ❖ వరిలో అగ్గితెగులు, కంకినల్లి , కాండం కుళ్ళుతెగులు
- ❖ కూరగాయ పంటలలో రసంపీల్చే పురుగులు
- ❖ మామిడిలో మసిమంగు / రాతిమంగు
- ❖ గొర్రెలలో, మేకలలో మసూచి వ్యాధి
- ❖ కోళ్ళలో కొక్కెర తెగులు
- ❖ ఆవులు, గేదెలలో గాలికుంటు వ్యాధి

రైతు సమన్వయ సమితి రాష్ట్ర చైర్మన్ గా బాధ్యతలు చేపట్టిన ఎం.పి.గుత్తా సుఖేందర్ రెడ్డి

నివేదిక : డి.వి.రామకృష్ణారావు, సహాయ సంపాదకులు, వ్యవసాయ పాడిపంటలు, వ్యవసాయ కమిషనర్ కార్యాలయం, హైదరాబాద్

12 మార్చి 2018న హైదరాబాద్ లోని వ్యవసాయ కమిషనర్ కార్యాలయంలో తెలంగాణ రైతు సమన్వయ సమితి రాష్ట్ర చైర్మన్ గా పార్లమెంట్ సభ్యులు గుత్తా సుఖేందర్ రెడ్డి బాధ్యతలు చేపట్టారు. ఈ కార్యక్రమానికి వ్యవసాయ మంత్రి పోచారం శ్రీనివాస్ రెడ్డి అధ్యక్షత వహించారు. కార్యక్రమానికి పద్మా దేవేందర్ రెడ్డి డిప్యూటీ స్పీకర్, నాయిని నర్సింహారెడ్డి

హోం శాఖామాత్యులు, ఈటెల రాజేందర్ ఆర్థికశాఖా మాత్యులు, టి.హరీశ్ రావు నీటి పారుదల, మార్కెటింగ్ శాఖా మాత్యులు, కె.టి.రామారావు, ఐ.టి., పురపాలక శాఖామాత్యులు, అల్లోల్ల ఇంద్రకరణ్ రెడ్డి దేవాదాయశాఖా మాత్యులు, పార్లమెంట్ సభ్యులు, శాసన మండలి సభ్యులు, శాసన సభ్యులు, వ్యవసాయశాఖ ముఖ్య కార్యదర్శి సి.పార్థసారథి, ఐ.ఎ.ఎస్. వ్యవసాయ కమిషనర్ డా.ఎం.జగన్ మోహన్, ఐ.ఎ.ఎస్., జిల్లా కార్యోద్యోగి అధ్యక్షులు, మండల గ్రామ సమన్వయ సమితి సభ్యులు, రైతులు, వ్యవసాయ శాఖ సిబ్బంది, వ్యవసాయ అనుబంధ శాఖల కమిషనర్లు, సిబ్బంది హాజరయ్యారు. వీరందరికీ వ్యవసాయ మంత్రి పోచారం శ్రీనివాస్ రెడ్డి ఆహ్వానం పలికారు.

మొదటగా ఈటెల రాజేందర్, ఆర్థికశాఖా మాత్యులు మాట్లాడుతూ.. 70 లక్షల రైతు కుటుంబాలకు అంటే 60 శాతంగా ఉన్న గ్రామీణ జనాభాకు నాయకత్వం వహించడానికి గుత్తా సుఖేందర్ రెడ్డి నియమించబడ్డారని ఆయన మా అందరికీ స్ఫూర్తినిచ్చే నాయకత్వాన్ని అందిస్తారని ఆశిస్తున్నట్లు తెలియజేశారు.

నాయిని నర్సింహారెడ్డి, హోంశాఖా మాత్యులు మాట్లాడుతూ.. మన ముఖ్యమంత్రి నాయకత్వంలో రాష్ట్రంలో విప్లవాత్మక మార్పులు వస్తున్నాయని అందులో భాగంగానే పంటకు పెట్టుబడి పథకాన్ని ముందుకు తెచ్చారని అన్నారు. దేశానికే మనం ఆదర్శం అవుతున్నామని అన్నారు.

తెలంగాణ రాష్ట్ర రైతు సమన్వయ సమితి చైర్మన్ గుత్తా సుఖేందర్ రెడ్డి మాట్లాడుతూ.. కార్యక్రమానికి హాజరైన మంత్రులకు, ప్రజా ప్రతినిధులందరికీ, వ్యవసాయ సిబ్బందికి అనుబంధ రంగాల కమిషనర్లు, సిబ్బందికి, వచ్చిన రైతాంగానికి, రైతునాయకులకు, మీడియాకు నమస్కారాలు తెలియజేశారు.

ఈ రోజు వ్యవసాయం సంక్షోభంలో ఉందని, దేశానికే మనం దిక్కుచి అయ్యే లక్ష్యంతో రాష్ట్ర వ్యవసాయానికి ముఖ్యమంత్రి దిశా నిర్దేశం చేస్తున్నారని అన్నారు. మన ముఖ్యమంత్రి ఆశయాన్ని నెరవేర్చడంలో భాగంగా వ్యవసాయ, వ్యవసాయ అనుబంధ రంగాల సిబ్బంది సహకారంతో మనం ముందుకు పోవాలని అన్నారు. అధికారులకు మనం సహకరించడానికే తప్ప వారితో కలహించడానికి కాదని అన్నారు.

కె.టి.రామారావు, ఐ.టి., పురపాలకశాఖా మాత్యులు మాట్లాడుతూ.. వ్యవసాయంలో విప్లవాత్మక సంస్కరణలకు ముఖ్యమంత్రి గారి నాయకత్వంలో శ్రీకారం చుట్టినట్లు చెప్పారు. రైతు ప్రయోజనాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని, ఎం.ఎస్.స్వామినాథన్ తో సహా పలు శాస్త్రవేత్తలు చేసిన సిఫార్సులను అమలు చేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నడుం బిగించిందని అన్నారు. కనీస మద్దతు ధర సాధించడం కోసమే రైతు సమన్వయ సమితులన్నారు. రాష్ట్రంలో ప్రతి ఎకరా సాగుకు నీళ్ళు ఇవ్వడం ద్వారా హరిత విప్లవం, చెరువులు, కుంటలను పరిరక్షించుకుని, అందులో చేపలు పెంపకం చేపట్టడం ద్వారా నీలి విప్లవం, గొర్రెల పంపిణీతో తద్వారా మాంసోత్పత్తి పెంచడం ద్వారా గులాబీ విప్లవం, పాల ఉత్పత్తులు పెంచడం ద్వారా క్షీర విప్లవం సాధించడానికి మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కృషి చేస్తోందని మంత్రి అన్నారు. పాడి పంటలను సుభిక్షం చేయడానికి మన ముఖ్యమంత్రి కొత్త ఊపిర్లు ఊదుతున్నారని అన్నారు.

వ్యవసాయ మంత్రి పోచారం శ్రీనివాసరెడ్డి మాట్లాడుతూ.. రాష్ట్ర రైతు సమన్వయ సమితుల లక్ష్యాలను స్వయంగా ముఖ్యమంత్రి ఇటీవల రాజేంద్రనగర్, కరీంనగర్ లో జరిగిన రాష్ట్ర రైతు

సమన్వయ సమితి ప్రాంతీయ సదస్సులలో వివరించారని గుర్తు చేశారు. అందరూ రైతు బిడ్డలే కానీ అధికారంలో వచ్చాక అందరూ రైతులను ఇంతవరకు నిర్లక్ష్యం చేశారని అన్నారు. మన రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి రైతు ఆత్మ గౌరవం నిలిచేలా పని చేస్తానని అన్నారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర రైతు సమన్వయ సమితికి చైర్మన్ గా గుత్తా సుఖేందర్ రెడ్డి గారిని

నియమించుకున్నామని అన్నారు. అందరికీ యూనియన్లు ఉన్నాయని, మన రాష్ట్రంలో మాత్రమే రైతుల కోసం సమన్వయ సమితులు ఉన్నాయని అన్నారు. రైతులను సంఘటిత శక్తిగా మార్చడమే ప్రభుత్వ లక్ష్యమని అన్నారు. ఉచిత కరెంటు, సాగునీటి కోసం పెద్ద ఎత్తున పథకాలు, రెండు పంటలకు పెట్టుబడి, ప్రతి 5 వేల ఎకరాలకు ఒక విస్తరణాధికారి, మన రాష్ట్రంలోనే ఉన్నారని అన్నారు. రైతు సమన్వయ సమితులు ఎవరి మీద పెత్తనం చేయడానికి కాదని, పరస్పర సహకారంతో వ్యవసాయ, అనుబంధ రంగాలను దేశంలోనే ఆదర్శంగా తీర్చి దిద్దడం మన లక్ష్యం కావాలని అన్నారు. రైతు సమన్వయ సమితి చైర్మన్, వ్యవసాయ మంత్రిగా నేను రాష్ట్ర వ్యవసాయ రంగమనే బండికి రెండు చక్రాలుగా పని చేసి రాష్ట్ర వ్యవసాయాన్ని ఉన్నత పథంలోకి తీసుక వెళ్ళాల్సిన బాధ్యత ఉందన్నారు.

రైతు సమన్వయ సమితి చైర్మన్ గుత్తా సుఖేందర్ రెడ్డి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వ్యవసాయానికి పెద్ద పీట వేస్తోందని, రైతు సమన్వయ సమితి సభ్యులు అధికారులతో సమన్వయంతో పనిచేసి మనం అంతా రైతుల కష్టాలు తొలగించాలని అన్నారు. వచ్చిన పెద్దలు అందరికీ కృతజ్ఞతలు తెలియజేశారు.

జిల్లా వ్యవసాయ అధికారులతో వివిధ పథకాల అమలు తీరుతెన్నులపై వీడియో కాన్ఫరెన్స్ ద్వారా సమీక్షించిన వ్యవసాయ కమిషనర్ డా.ఎం.జగన్మోహన్, ఐ.ఎ.ఎస్.

- వ్యవసాయశాఖ

14 మార్చి 2018 న హైదరాబాద్ లోని తెలంగాణ సచివాలయంలోని వీడియో కాన్ఫరెన్స్ హాల్ లో వ్యవసాయ కమిషనర్ డా.ఎం.జగన్మోహన్, ఐ.ఎ.ఎస్. జిల్లా వ్యవసాయ అధికారులతో వీడియో కాన్ఫరెన్స్ ద్వారా వివిధ పథకాల అమలు తీరుతెన్నుల గురించి సమీక్షించారు.

అందులో భాగంగా రైతు సమన్వయ సమితి సభ్యులకు శిక్షణా కార్యక్రమం గురించి, రైతు వేదికల నిర్మాణం గురించి, సాగుకు పెట్టుబడి పథకానికి సంబంధించి, పంటల బీమా, వ్యవసాయ యాంత్రీకరణతో సహా వివిధ పథకాల గురించి వ్యవసాయ అధికారులతో సమీక్షించారు.

ఇప్పటికే రైతు వేదికల నిర్మాణానికై రైతుల నుంచి 17 ఎకరాల భూమి, 20 లక్షల రూపాయలు విరాళంగా వచ్చాయని అన్నారు. రైతుల చొరవ, సహకారం, స్వయంగా పాల్గొనడమే లక్ష్యంగా రైతు వేదికల నిర్మాణం జరుగుతోందని అన్నారు. రైతుల చొరవతో రైతు వేదికల నిర్మాణం జరగాలనేది మన ముఖ్యమంత్రి ఆకాంక్ష అని గుర్తు చేశారు. మండల స్థాయి రైతు సమన్వయ సమితి సభ్యులకు ఒక బ్యాచ్ కు 85 మంది సభ్యుల చొప్పున అలాగ మొత్తంగా 7 బ్యాచ్ లుగా మూడు రోజుల శిక్షణా కార్యక్రమాన్ని హైదరాబాద్ లో ఏప్రిల్ మొదటి వారం నుంచి ఏర్పాటు చేయనున్నట్లు చెప్పారు. ఈ శిక్షణా కార్యక్రమంలో వారికి వ్యవసాయం, మన నేలలు, పంటల బీమా, వ్యవసాయ రుణాలు ఇలా అనేక అంశాలపై శిక్షణ ఇవ్వడమే కాకుండా వారికి ఉపయోగకరంగా ఉండే పాఠ్య ప్రణాళికను అందిస్తారన్నారు.

గ్రామ స్థాయి రైతు సమన్వయ సమితి సభ్యుల ఒక రోజు శిక్షణా కార్యక్రమానికి జిల్లా వ్యవసాయ

అధికారులు మార్చి 17 కల్లా ప్రణాళిక రూపొందించి తెలియజేయాలని ఆదేశించారు. పంటకు పెట్టుబడి పథకం ఏప్రిల్ 19 నుండి అమలవుతుందని అన్నారు. అందుకోసం 6 బ్యాంకులను గుర్తించినట్లు చెప్పారు. అలాగే రైతులకు 5 లక్షల రూపాయల బీమా సౌకర్యాన్ని కల్పించనున్నట్లు తెలియజేశారు. పంటల బీమా గత ఏడాది నిర్దేశిత లక్ష్యం 40 శాతం కాగా 32 శాతం మాత్రమే చేరుకున్నామని, రైతులు పంటల బీమా చేసుకునే లాగా ప్రోత్సహించాలని కోరారు. నిజామాబాద్ లో ఎర్రజొన్నల కొనుగోలు, రైతులకు చెల్లింపుల్లో ఎటువంటి జాప్యం జరగకుండా చూసుకోవాలని నిజామాబాద్ డి.ఎ.ఒ.ను కోరారు. ఈనెల 21, 22 తేదీల్లో హైదరాబాద్ లోని సమేతిలో 8 జిల్లాలకు చెందిన ఎంపిక చేసిన సన్న, చిన్నకారు రైతులకు అధునాతన వ్యవసాయ యంత్ర పరికరాల క్షేత్ర స్థాయి వినియోగంపై శిక్షణా కార్యక్రమం నిర్వహిస్తున్నట్లు చెప్పారు. వివిధ పథకాలకు సంబంధించి బడ్జెట్ వినియోగంపై స్టేట్ మెంట్ వెంటనే పంపించమని జిల్లా వ్యవసాయ అధికారులను ఆదేశించారు. వీడియో కాన్ఫరెన్స్ లో అదనపు వ్యవసాయ సంచాలకులు కె.విజయకుమార్, సంయుక్త వ్యవసాయ సంచాలకులు బాలు నాయక్, ఇతర అధికారులు పాల్గొన్నారు.

తెలంగాణ రాష్ట్ర విత్తనాభివృద్ధి సంస్థ చైర్మన్తో సమావేశం

- వ్యవసాయశాఖ

13 మార్చి 2018న తెలంగాణ రాష్ట్ర విత్తనాభివృద్ధి సంస్థ చైర్మన్ కొండబాల కోటేశ్వరరావు నేతృత్వంలో మేనేజింగ్ డైరెక్టర్, ఉత్తరప్రదేశ్ సీడ్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్, సంతోష్ కుమార్ ఖేరతో సమావేశం జరిగింది.

సమావేశానికి ఉద్దేశించినవి :

- ❖ తెలంగాణ సీడ్ కార్పొరేషన్ ఖరీఫ్ 2019 సీజన్ కు దైంఛా సీడ్ సరఫరాకు ఎం.ఓ.యుకు సమయత్తం.
- ❖ ట్రైల్స్ కోసం వరి ఆర్.ఎన్.ఆర్.15048, కె.ఎన్.ఎం. 118 సీడ్లను ఉత్తర ప్రదేశ్ సీడ్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ కు పంపడం.
- ❖ శనగ, ఇతర పప్పుధాన్యాలు ఉత్పత్తి, సరఫరా

కోసం ఉత్తర ప్రదేశ్ సీడ్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ అవగాహన మెమోరాండం.

- ❖ ఉత్తర ప్రదేశ్ సీడ్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ చేసిన నట్లుగా విక్రయించి స్టాక్స్ తో విలువ జోడించిన ఉత్పత్తుల కోసం వెళ్ళాలి, బయోఫెర్టిలైజర్స్ మార్కెటింగ్ తో తెలంగాణ రాష్ట్ర సీడ్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ టర్నోవర్ మెరుగుపరుస్తుంది.

- ❖ పరస్పర ప్రయోజనాల కోసం రెండు సంస్థల మధ్య సమన్వయం.
- ❖ ఈ సమావేశంలో రైతుల సంక్షేమం కోసం తెలంగాణ రాష్ట్రం చేపడుతున్న కార్యక్రమాల గురించి వ్యవసాయ కమిషనర్ వివరించారు. అలాగే రాబోయే వానాకాలం నుండి ప్రతి రైతుకు ఎకరాకు రూ.4 వేల పెట్టుబడి సాయం గురించి డా.ఎం.జగన్ మోహన్, ఐ.ఎ.ఎస్. తెలుపగా, ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్ర అధికారులు ప్రశంసలు తెలియజేశారు. మన ముఖ్యమంత్రి ఆలోచనలు రైతు క్షేమ దాయకం, స్ఫూర్తి దాయకమని కొనియాడారు.

ఈ సమావేశానికి మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ డా.ఎం.జగన్ మోహన్, ఐ.ఎ.ఎస్., డా.ఆర్.పి.సింగ్, అదనపు డైరెక్టర్, యోగేష్ కుమార్, జమీర్, పి.యాదవ్, అనుజ్ కుమార్ సింగ్ తెలంగాణ వ్యవసాయ అదనపు డైరెక్టర్ విజయ్ కుమార్, తెలంగాణ సీడ్ కార్పొరేషన్ మేనేజర్ (ప్రాడక్షన్), మేనేజర్ (మార్కెటింగ్), మేనేజర్ (ఇంజనీర్) హాజరయ్యారు.

వ్యవసాయ ప్రధాన కార్యదర్శి సి.పార్థసారథి, ఐ.ఎ.ఎస్. అధ్యక్షతన బ్యాంకర్ల సమావేశం

- వ్యవసాయశాఖ

31 మార్చి 2018న వ్యవసాయ ప్రధాన కార్యదర్శి సి.పార్థసారథి, ఐ.ఎ.ఎస్., అధ్యక్షతన బ్యాంకర్ల సమావేశం జరిగింది. ఈ సమావేశానికి వ్యవసాయ కమిషనర్ డా.ఎం.జగన్మోహన్, ఐ.ఎ.ఎస్., ఎస్.బి.ఐ., ఎ.పి.డి.వి.బి., కార్పొరేషన్ బ్యాంకర్లు, ఎన్.ఐ.సి. ప్రతినిధులు, వ్యవసాయ అధికారులు హాజరయ్యారు. ఈ సమావేశంలో

బ్యాంకర్లకు రైతుబంధు డేటాను అందజేసి పలు సూచనలు చేశారు. ఈ డేటాను బ్యాంకుల వారీ, మండలాల వారీగా రైతు వారీగా అందజేశారు. ఈ డేటాలో

ఆంధ్రాబ్యాంకుకు 26 జిల్లాలు, 122 మండలాలు, 756 గ్రామాల వివరాలు

ఎ.పి.జి.వి.బి.కి 14 జిల్లాలు, 34 మండలాలు, 186 గ్రామాల డేటా

కెనరా బ్యాంకుకు 11 జిల్లాలు, 22 మండలాలు, 162 గ్రామాల డేటా

కార్పొరేషన్ బ్యాంక్కి 14 జిల్లాలు, 26 మండలాలు, 143 గ్రామాల డేటా

ఐ.ఐ.ఎస్. బ్యాంక్కి 14 జిల్లాలు, 24 మండలాలు, 151 గ్రామాల డేటా

ఎస్.బి.ఐ.కి 28 జిల్లాలు, 225 మండలాలు, 1439 గ్రామాల డేటా

సిండికేట్ బ్యాంక్కు 14 మండలాలు, 33 మండలాలు, 235 గ్రామాల డేటా

తెలంగాణ గ్రామీణ బ్యాంక్కు 12 మండలాలు, 33 మండలాలు, 230 గ్రామాల డేటాను అందజేశారు.

ఈ సమావేశంలో చెక్కుల ముద్రణ యుద్ధ ప్రాతిపదికన చేపట్టి తొందరగా జారీ చేయాలని, ఎటువంటి లోపాలు లేకుండా ముద్రణ జరగాలని బ్యాంకర్లను కోరారు. బ్యాంకర్లకు ఎటువంటి ఇబ్బందులు ఉన్న ఎన్.ఐ.సి. వారితో సంప్రదించి తగు జాగ్రత్తలతో ముద్రణ జరగాలని సూచించారు. బ్యాంకర్లు రోజువారీ ముద్రణ వివరాలను ప్రభుత్వానికి తెలపాలని ఆదేశించారు.

జిల్లా రైతు సమన్వయ సమితి కోఆర్డినేటర్స్ తో సమావేశమైన తెలంగాణ రాష్ట్ర రైతు సమన్వయ సమితి చైర్మన్ గుత్తా సుఖేందర్ రెడ్డి

- వ్యవసాయశాఖ

22 మార్చి, 2018 న హైదరాబాదులోని తెలంగాణ కమిషనర్ కార్యాలయంలో జిల్లా రైతు సమన్వయ సమితి కోఆర్డినేటర్స్ తో తొలిసారిగా తెలంగాణ రాష్ట్ర రైతు సమన్వయ సమితి చైర్మన్ గుత్తా సుఖేందర్ రెడ్డి సమావేశమయ్యారు. ఈ సందర్భంగా మాట్లాడుతూ పంట ఉత్పత్తుల కొనుగోలును సక్రమంగా సకాలంలో జరిగేలా రైతు సమన్వయ సమితి సభ్యుల చొరవ చేయాలని కోరారు. స్థానిక అధికారులతో సమన్వయంతో పనులు ముందుకు తీసుకెళ్ళాలని కోరారు. త్వరలో జిల్లా, మండల స్థాయి రైతు సమన్వయ సమితి సభ్యులకు ఏడు విడతలలో రెండు రోజుల చొప్పున శిక్షణా కార్యక్రమం ఉంటుందని తెలియజేశారు. రైతు వేదికల నిర్మాణానికి భూములను గుర్తించడంలో జిల్లా యంత్రాంగంతో సమన్వయం చేసుకోమని కోరారు. రైతు వేదికలు నిర్మాణం బహుళార్థక లక్ష్యంతో నిర్మించనున్నట్లు చెప్పారు. రైతు వేదికలు వ్యవసాయ అధికారులు, వ్యవసాయ విస్తరణాధికారులు కూర్చునే స్థలంగాను ఉంటాయన్నారు. రైతు బీమా కోసం ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలతో వ్యవసాయ మంత్రి సంప్రదిస్తున్నట్లు తెలియజేశారు.

రైతుల సమగ్ర సమాచారాన్ని జిల్లా స్థాయి కోఆర్డినేటర్స్ కలిగి ఉండాలని కోరారు. రైతుల

సంక్షేమం కోసం కృషి చేయాలని కోరారు. వ్యవసాయ, వ్యవసాయ అనుబంధ శాఖలతో సమన్వయంలో ఉంటూ రైతులకు తగిన సమాచారం ఎప్పటికప్పుడు అందేలా, వారికి మేలు జరిగేలా చూడాలని కోరారు. అన్ని శాఖలతోను సమన్వయం చేసుకుంటూ రైతుల సంక్షేమం కోసం పాటుపడాలని కోరారు. రైతు సమన్వయ సమితి కోఆర్డినేటర్స్ అభివృద్ధి వారధులుగా నిలవాలని కోరారు. రైతులు నిరాశ నిస్పృహలకు లోను కాకుండా వారికి భరోసాగా, అండగా నిలవాలని కోరారు.

అలాగే ఇవాలా తొలిసారి తెలంగాణ రాష్ట్ర రైతు సమన్వయ సమితి కార్పొరేషన్ కార్యవర్గ సమావేశం రైతు సమన్వయ సమితి చైర్మన్ కార్యాలయంలో జరిగింది. ఈ సమావేశం చైర్మన్ గుత్తా సుఖేందర్ రెడ్డి అధ్యక్షతన జరిగింది. కార్యవర్గ సభ్యులు వ్యవసాయ ముఖ్య కార్యదర్శి సి.పార్థసారథి, ఐ.ఎ.ఎస్., మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ డా.ఎం.జగన్ మోహన్, ఐ.ఎ.ఎస్., హార్టికల్చర్ కమిషనర్ ఎల్.వెంకట్రామి రెడ్డి, డైరెక్టర్ మార్కెటింగ్ లక్ష్మీబాయితో సహా ఆర్థిక సంయుక్త కార్యదర్శి సి.హెచ్.వి.సాయి ప్రసాద్, అపెడా డి.జి.ఎం.సుధాకర్ హాజరయ్యారు.

కార్పొరేషన్ నిర్మాణం, విధులు గురించి చర్చించారు. వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల కొనుగోలులో పౌరసరఫరాల శాఖ, మార్కెట్ ఛెయిన్, ఆయిల్ ఛెయిన్ తదితర శాఖల ప్రమేయం ఉంటుంది కాబట్టి ఆయా శాఖల మేనేజింగ్ డైరెక్టర్లను బోర్డు మెంబర్లుగా చేర్చుకోవాల్సిన అవసరం ఉందని చైర్మన్ గుత్తా సుఖేందర్ రెడ్డి సూచించారు. అందువల్ల బోర్డు మెంబర్ల సంఖ్యను పెంచవలసిన అవసరాన్ని చెప్పారు.

భూసార పరీక్ష - ప్రాముఖ్యత

వై.సంతోషి లావణ్య, ఎ.లత రాణి, డా.ఎం.రాజేశ్వర్ నాయక్, నేల ఆరోగ్య సంరక్షణ ప్రయోగశాల, వ్యవసాయ కళాశాల, రాజేంద్రనగర్, హైదరాబాద్

భూసార పరీక్ష అంటే : పొలం నుండి సేకరించిన మట్టి వివిధ భౌతిక, రసాయన లక్షణాలు తెలుసుకొని దాని ద్వారా ఎంత మోతాదులో ఎరువులు వాడాలో తెలుసుకోవడమే భూసార పరీక్ష.

భూసార పరీక్ష వల్ల ఉపయోగాలు :

- ❖ పొలంలో వివిధ పోషకాల స్థాయి తెలుస్తుంది.
- ❖ ఆ పొలంలో ఏయే పంటలు పండించవచ్చో తెలుస్తుంది.
- ❖ ఎరువులను ఎంత మోతాదులో, ఎప్పుడు వేయాలో తెలుస్తుంది.
- ❖ నేల సమస్యలయిన కారి, చౌడు మొదలైనవి తెలుస్తాయి. కాబట్టి వాటిని నివారించుకోవచ్చు.
- ❖ ఎరువులపై అనవసరపు ఖర్చు తగ్గించవచ్చు.

భూసార పరీక్షకు మట్టిని పంపే పద్ధతి : పొలాలు ఖాళీగా ఉన్న సమయంలో ఎప్పుడైనా మట్టి నమూనాలు తీయవచ్చు. సంవత్సరానికి ఒక పంట పండించే భూములలో ఫిబ్రవరి, ఏప్రిల్ మధ్యకాలం, రెండు పంటలు పండించే భూములలో మే నెలలో

నమూనాలు సేకరించడానికి అనుకూలంగా ఉంటుంది. నేల రకం, రంగు, సాగునీటి వసతి, మెరక, పల్లం, సేద్యపద్ధతులు, పంట దిగుబడిలోను వ్యత్యాసం ఆధారంగా వేరువేరు నమూనాలు తీయాలి. పొలమంతా ఒకే రకంగా ఉన్నప్పుడు 5 ఎకరాల విస్తీర్ణానికి ఒక్కోమట్టి నమూనా ప్రకారం తీస్తే సరిపోతుంది.

మట్టి నమూనా సేకరించే విధానం :

- ❖ మట్టి నమూనా తీయదలచిన పొలంలో 10-12 చోట్ల మట్టిని సేకరించాలి.
- ❖ నేల పైభాగంలోని చెత్తా చెదరాన్ని తీసివేయాలి.
- ❖ పొర ఉపయోగించి వి ఆకారంలో 6 అంగుళాలు (15 సెం.మీ.) లోతు గుంత తీయాలి.
- ❖ పైనుండి దిగువ వరకు ఒకే మందంతో పలుచని పొర వచ్చే విధంగా మట్టిని తీయాలి.
- ❖ ఇలా అన్ని చోట్ల తీసిన మట్టిని గోనె పట్టా లేదా పాలిథీన్ షీట్ లేదా గుడ్డమీద వేసి మట్టి గడ్డలను చిదిమి, బాగా కలిపి చతురస్రాకారంగా పరిచి నాలుగు భాగాలుగా విభజించాలి.

- ❖ వీటిలో 1, 3 భాగాలు ఉంచుకొని, 4 భాగాలలోని మట్టిని తీసివేయాలి.
- ❖ మిగిలి ఉన్న మట్టిని మరలా కలిపి అదేవిధంగా 4 భాగాలు చేసి 2, 4 భాగాలు ఉంచుకొని 1, 3 భాగాలు తీసివేయాలి.
- ❖ సుమారు అరకిలో మట్టి మిగిలే వరకు ఈ విధంగా చేయాలి.
- ❖ ఎరువులకు ఉపయోగించే గోనె సంచులు మట్టి నమూనాల సేకరణలో వాడకూడదు.
- ❖ మట్టి నమూనాలతో పాటు వివరాల పట్టికను సంచిలో ఉంచి పరీక్షా కేంద్రానికి పంపించాలి.

మట్టి నమూనాలు సేకరించడంలో మెళకువలు :

- ❖ పొలంలోని మట్టి లక్షణాలకు పోలిక లేనిచోట్ల లేదా ప్రాతినిధ్యం వహించని చోట్ల మట్టి నమూనాను తీయకూడదు. చెట్లకింద, గట్ల పక్కన, కంచెల దగ్గర, కాలిబాటలలో నమూనాలు తీయకూడదు. పశువుల ఎరువు, కంపోస్టు కుప్పలు, నిల్వ ఉంచిన చోట్ల నమూనాలు తీయకూడదు.
- ❖ బాగా సారవంతమైన చోట్ల మరీ నిస్సారంగా ఉన్నచోట్ల మట్టిని కలిపి తీయకూడదు.
- ❖ చౌడు భూముల్లో నమూనాలు విడిగా తీయాలి. వీటిని సాధారణ భూముల్లోని మట్టితో కలిపి తీయకూడదు.
- ❖ రసాయనిక ఎరువులు వేసిన 45 రోజుల్లోపు నమూనా తీయకూడదు.
- ❖ సాధారణంగా నీరు నిలిచి బురదగా ఉన్న నేల నుండి నమూనా తీయకూడదు. తప్పనిసరిగా తీయవలసినప్పుడు నీడన ఆరబెట్టి పరీక్షకు పంపవచ్చు.
- ❖ మెట్ట ఆరుతడి సేద్యంలో పైరు పెరుగుతున్న సమయంలో నమూనా తీయవలసినప్పుడు వరుసల మధ్య నుండి నమూనా సేకరించాలి.
- ❖ చౌడు భూముల్లో 0.15 సెం.మీ. 15.30 సెం.మీ. లోతులో రెండు నమూనాలను తీయాలి.

పండ్ల తోటలు వేయవలసిన పొలాలలో అయితే 5 ఎకరాల పొలంలో 3-4 చోట్ల నుండి 4-6 అడుగుల గుంతలు తీయాలి. పైన తెలిపిన విధంగా నమూనాలు, 0-1 అడుగుల వరకు ఒక నమూనా, 1-2 అడుగుల వరకు ఒక నమూనా, అలాగే 2-3, 3-4, 4-5, 5-6 మొత్తం 6 నమూనాలు వేరుగా తీసి పరీక్ష కొరకు వివరాలతో పరీక్షా కేంద్రానికి పంపాలి.

భూసార పరీక్ష ఫలితాల ఆధారంగా ఎరువుల్ని వినియోగించి పండిస్తే విలువైన ఎరువుల్ని ఆదా చేయడమే కాక నాణ్యమైన అధిక దిగుబడులు పొందవచ్చు. నేల ఆరోగ్యాన్ని కాపాడవచ్చు.

సేంద్రియ వ్యవసాయంలో వర్మి కంపోస్టు తయారీ - లాభాలు

ఎస్.వి.నోద్బాబు, జ.ప్రసన్న కుమార్, పి.ఎన్.డిస్కాలర్స్, లాం, గుంటూరు,

విచక్షణా రహితంగా రసాయన ఎరువులను వాడడం వల్ల భూమిలో ఉన్న జీవరాశుల సమతుల్యత దెబ్బతిని భూములు నిస్సారమై ఉత్పాదక శక్తి క్షీణిస్తుంది. రైతులు సులభంగా లభ్యమయ్యే నత్రజని ఎరువులను ఎక్కువగా వాడడం వల్ల మొక్కల శాఖీయ భాగాలు బాగా ఎదిగి అనేక రకాల చీడపీడల బారిన పడి పంటలలో నష్టాలను చవి చూస్తున్నారు. ఈ నేపథ్యంలో రైతులు భూసారాన్ని పరిరక్షించడం కోసం, తక్కువ ఖర్చుతో అన్ని పోషకాలను మొక్కకు అందించి ప్రామాణిక దిగుబడిని పొందడానికి గాను సేంద్రియ ఎరువులను విస్తృతంగా వినియోగించాల్సిన అవసరం ఎంతో ఉంది. అటువంటి సేంద్రియ ఎరువులలో ముఖ్యమైనది వర్మి కంపోస్టు. వానపాము లేదా ఎర్రల సంతతిని వృద్ధి చేయడాన్ని వర్మి కల్చర్ అని అంటారు. ఈ వానపాములు వృద్ధ పదార్థాలను ఆహారంగా తీసుకొని విసర్జించిన పదార్థాలను వర్మి కాస్టింగ్ అని వీటి ద్వారా తయారైన ఎరువును వర్మి కంపోస్టు అని అంటారు.

వానపాములు నేల ఆరోగ్యాన్ని కాపాడడంలో ముఖ్యపాత్ర వహిస్తాయని ప్రఖ్యాత శాస్త్రవేత్త ఛార్లెస్ డార్విన్ మొట్ట మొదటిగా 1881లో ప్రపంచానికి తెలియజేశారు.

వర్మి కంపోస్టుకు అవసరమైనవి :

వానపాములు : వానపాములు వెన్నుముక లేని జీవులు. ఇందులో 3600 రకాలు ఉన్నాయి. వీటిలో సగం మాత్రమే ప్రపంచ వ్యాప్తంగా వ్యాపించి ఉన్నాయి. వీటిలో ముఖ్యంగా రెండు రకాలు చెప్పుకోదగ్గవి.

బరోయింగ్ అనగా బొరియలు చేసే రకం : నేలను గుల్లచేసి భూమి లోపలి పొరలలో ఉంటుంది. మన దేశంలో ఈ రకమే ఎక్కువగా ఉంది. నీటి ఎద్దడిని

బాగా తట్టుకొని 90 శాతం మట్టిని 10 శాతం వృద్ధ పదార్థాలను ఆహారంగా తీసుకుంటుంది. 8 నుండి 10 అంగుళాల పొడవు ఉండి సుమారు 15 సంవత్సరాలు జీవిస్తుంది. అయితే ఈ రకం వానపాము వర్మి కంపోస్టు తయారీకి అంతగా పనికిరాదు.

ఉదా : ఫెరిటిమా ఏసియాటిక్.

నాన్ బరోయింగ్ అనగా బొరియలు చేయని రకం :

భూమిపై పొరల్లో ఉంటూ బొరియలు చేయని రకం. ఇది వర్మి కంపోస్టు తయారీకి బాగా అనుకూలంగా ఉండి మట్టిలో గల సేంద్రియ పదార్థాలను తునాతునకలు చేసి జీవన ఎరువును తయారు చేస్తాయి. ఇవి 90 శాతం వృద్ధ పదార్థాలను 10 శాతం మట్టిని ఆహారంగా తీసుకొని నాణ్యమైన కంపోస్టుగా మారుస్తాయి. వీటిలో పునరుత్పత్తి శక్తి ఎక్కువ. కనుక రైతులు ఇటువంటి రకాలను ఎన్నుకోవడం మంచిది. వీటి జీవిత కాలం సుమారు రెండున్నర సంవత్సరాలు.

ఉదా : ఐసీనియా ఫోయిటిడ, యుడ్రినస్ యుజిని, పెరియానిక్స్ ఎక్స్వేటస్ మొదలగునవి.

సేంద్రియ శేష వృద్ధ పదార్థాలు : పంట పొలాల్లోని వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల శేష వృద్ధ పదార్థాలు ముఖ్యంగా చెత్త, ఆకులు, పశువుల విసర్జితాలు, కూరగాయల వ్యర్థాలు.

తయారీ విధానం : మనకు పనికి రాని వృద్ధ పదార్థాల నుండి వానపాముల ద్వారా జీవన ఎరువు తయారు

నీళ్ళు చిలకరిస్తూ పోయినట్లయితే సుమారు 6-8 వారాల్లో నాణ్యమైన వర్మీ కంపోస్టు తయారవుతుంది.

కంపోస్టు తయారయినట్లయితే తెలుసుకోవడం ఎలా : ఎరువు నల్లగా ఉంటుంది. చాలా తేలికగా ఉండి ఎక్కువ వానపాములు గోనె పట్టలకు అంటుకొని ఉన్నట్లయితే ఎరువు తయారయినవి తెలుసుకోవచ్చు.

కంపోస్టు నుండి వానపాములను వేరు చేయడం : కంపోస్టు తయారు

అయిన తరువాత 2-3 రోజులు నీటిని చల్లడం ఆపేయాలి. అప్పుడు వానపాములు తేమను వెతుక్కుంటూ బెడ్ అడుగు భాగానికి చేరుకుంటాయి. తయారయిన కంపోస్టును గోపురాలుగా చేసి 2-3 గంటలు ఉంచిన తరువాత 3 మి.మీ. జల్లెడలో జల్లించి సంచులలో నింపి చల్లని ప్రదేశంలో నిల్వ ఉంచుకోవాలి. తరువాత వానపాములను మరొక బెడ్ కు మార్చుకోవాలి. కంపోస్టు తయారయిన ప్రతి సారి వానపాముల సంఖ్య పెరుగుతూ ఉంటుంది.

కంపోస్టు తయారీలో జాగ్రత్తలు :

- ❖ గాజు ముక్కలు, ప్లాస్టిక్ లాంటివి వ్యర్థ పదార్థాలలో లేకుండా చూడాలి.
- ❖ బెడ్ లో ఎల్లప్పుడూ 40-50 శాతం తేమ ఉండాలి.
- ❖ పదునైన పరికరాలను వాడరాదు.
- ❖ వానపాములకు గాయాలు తగలకుండా చూడాలి.
- ❖ ఎలుకలు, చీమలు, తొండలు తదితర పురుగుల బారి నుండి రక్షించాలి.

వర్మీ కంపోస్టు ప్రయోజనాలు : వర్మీ కంపోస్టు ఎరువుగా మిగతా సేంద్రియ ఎరువుతో పోల్చుకుంటే అధిక శాతం పోషక పదార్థాలను కలిగి ఉంటుంది. అంతే కాకుండా మొక్కలకు కావాల్సిన పలు రకాల ఎంజైములు, హార్మోన్లు, రోగనిరోధక శక్తిని పెంచే

చేయడానికి పై విధంగా చెప్పుకున్నట్లు భూమిపై పొరల్లో ఉండే రకాలను ఎంచుకోవడం లాభదాయకం. ఇవి భూమిపై పొరల్లోనే ఉంటాయి. కనుక వీటిని, నేరుగా పడే వర్షం, సూర్యరశ్మిల బారినుండి రక్షించడానికి పాక లేదా చవకగా లభించే తాటాకులు ఉపయోగించి షెడ్ తయారు చేసుకోవాలి. 3 అంగుళాల వెడల్పు 1.5 అడుగు లోతు అవసరమైనంత పొడవుతో బెడ్స్ తయారు చేయాలి. దీనికి గాను కడప బండలను ఉపయోగించవచ్చు. ఇసుక, పగిలిన ఇటుక ముక్కలతో 5 సెం.మీ. మందంతో బెడ్ అడుగున వేసుకుంటే ఎక్కువైన నీరు భూమిలోకి ఇంకడమే కాకుండా వానపాములు నేలలోకి పోకుండా అడ్డంగా ఉంటుంది. బెడ్ కు బెడ్ కు మధ్య కనీసం 2 అడుగులు ఖాళీ ఉంచినట్లయితే నీరు చల్లేందుకు, వానపాములకు గాలి సోకేందుకు వీలుగా ఉంటుంది. తర్వాత 2-4 అంగుళాల మందం వరకు కుళ్ళిన వ్యర్థ పదార్థాలను చిన్న ముక్కలుగా చేసి వేయాలి. బెడ్డింగ్ మెటీరియల్ గా కుళ్ళిన కొబ్బరి పీచు, కొబ్బరి ఆకులు, వరిగడ్డి, కలుపు మొక్కలను వేయవచ్చు. దీనిపైన 2-4 అంగుళాల మందం కుళ్ళిన పశువుల ఎరువును వేయాలి. ఇలా సుమారు 12 అంగుళాల మందం వరకు పొరలు పొరలుగా వేసి నీళ్ళు చిలకరించాలి. 48 గంటల తర్వాత 1 చదరపు మీటరుకు 1000 వానపాములు చొప్పున బెడ్స్ పై వదిలి నీటిపైన 6 అంగుళాల వరకు వ్యర్థ పదార్థాలను వేసి చివరిగా బెడ్ పై గోనె సంచులతో కప్పి ప్రతి రోజు

ఆక్సినోమైటులను సమపాళ్ళలో కలిగి ఉంటుంది. మొక్కలను ఆరోగ్యంగా ఉంచి పురుగు మందుల అవశ్యకతను పరోక్షంగా తగ్గిస్తుంది. నేలను సారవంతం చేసే సూక్ష్మజీవుల పెరుగుదలకు తోడ్పడుతుంది. నేలను గుల్లబారేట్లు చేస్తాయి. అందుకే వీటిని జీవనాగలి అంటారు. నీటి పరిగ్రహణ శక్తిని పెంచుతుంది. అంతేకాకుండా నాణ్యత, రంగు, రుచిగల ఉత్పత్తులను పెంచి అంతర్జాతీయ విఫణిలో మంచి ధర పొందేలా చేస్తుంది. ఈ కారణాల వలన వానపాములను రైతుల మిత్రులంటారు.

వర్మీ కంపోస్టు పోషకాలు : ఒక టన్ను కంపోస్టులో సుమారుగా 15-30 కిలోల నత్రజని, 10-20 కిలోల భాస్వరం, 11-18 కిలోల పొటాషియం లభిస్తుంది. అంతే కాకుండా ముఖ్యమైన సూక్ష్మపోషక మూలకాలైన జింక్, ఇనుము, మాంగనీసు, రాగి, బోరాన్, ద్వితీయ పోషకాలైన కాల్షియం, మెగ్నీషియం, గంధకం తగు మోతాదుల్లో అందిస్తుంది.

మోతాదు : వర్మీ కంపోస్టు సాధారణ పైర్లు అన్నిటికీ ఎకరాకు 1-1.5 టన్నులు వేయవచ్చు. పండ్ల మొక్కలకు వయసును బట్టి 5-25 కిలోల ఒక్కొక్క మొక్కకు రెండు దఫాలుగా వేయాలి. పూల కుండీలకు 200 గ్రా. చొప్పున వేసినట్లయితే నాణ్యమైన దిగుబడిని

పొందవచ్చు. వర్మీ కంపోస్టును అన్ని రకాల రసాయన జీవ సంబంధ ఎరువులతో కలిపి నిరభ్యంతరంగా వాడుకోవచ్చు.

వర్మీ కంపోస్టింగ్ నిలువ : ఒక ఆవు సంవత్సరానికి 3.5 టన్నుల పేదను ఇస్తుంది. దీన్ని కంపోస్టుగా మారిస్తే సుమారు 1.5 టన్నుల కంపోస్టు తయారవుతుంది. ఇది 20 కిలోల నత్రజని, భాస్వరం, పొటాషియం అందిస్తుంది. అయితే ఇదే 3.5 టన్నుల పేదకు 7 టన్నుల వ్యర్థ పదార్థాలు 30 టన్నుల మట్టి మొదలగు వాటితో వర్మీ కంపోస్టు తయారు చేస్తే 40 టన్నుల వర్మీ గుళికలు తయారవుతాయి. ఇది నేలకు 800 కిలోల నత్రజని, భాస్వరం, పొటాషియం అందిస్తుంది.

వర్మీ కంపోస్టు ధర : ప్రస్తుత మార్కెట్లో టన్ను వర్మీ కంపోస్టు 4-5 వేల రూపాయలుగా ఉంది. అయితే రైతు తన పొలంలో తయారు చేసుకుంటే టన్నుకు 1200 రూపాయలు ఖర్చు అవుతుంది. కాబట్టి రైతు స్థాయిలో వర్మీ కంపోస్టు తయారు చేసుకొని వాడడం వల్ల పర్యావరణ పరిరక్షణ జరగడమేకాకుండా, రైతుకు సాగు ఖర్చులు కూడా ఆదా అవుతాయి. భూసార సంరక్షణ జరిగి, నాణ్యమైన దిగుబడిని సాధించి సరైన గిట్టుబాటు ధరను పొందగలుగుతారు.

రచయితలకు విజ్ఞప్తి !

వ్యవసాయ పాడిపంటలు పత్రికకు వ్యాసాలు పంపుతున్న రచయితలకు కొన్ని సూచనలు - మీరు పంపే వ్యాసం అచ్చులో కనీసం ఒక పూర్తి పేజీ వచ్చేలా పంపగలరు. అంతకన్నా తక్కువ వచ్చే వ్యాసాలను అవకాశాన్ని అనుసరించి పరిశీలించే పరిస్థితి ఉంటుంది. పోస్టుద్వారా పంపుతున్న వ్యాసాలు కొన్ని సార్లు అందడంలేదు. సాధ్యమయితే వ్యాసాలను నల్లఇంకు పెన్నుతో రాసి, స్కాన్ చేసి గాని, టైపు చేసి గాని tspadipantalu@gmail.com కు మెయిల్ చేయగలరు. వ్యాసానికి తగిన ఫోటోలు పంపితే రైతాంగానికి ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. రచయితలు విధిగా తమ పేరు, హోదా, చిరునామా వంటి వివరాలను తప్పనిసరిగా వ్యాసం ప్రారంభంలోగాని, చివర గాని రాయగలరు. అలాగే రచయితల పేర్ల వరుసక్రమం రచయితే సూచించగలరు. ఎరువుల సమతుల్య వినియోగం, శాస్త్రీయ పద్ధతులలో సాగునీటి యాజమాన్యం, వ్యవసాయ రంగ మౌలిక విషయాలపై పరిశోధనాత్మక వ్యాసాలు రాయగలరని విజ్ఞప్తి. అలాగే ఆయా నెలల్లో, ఆయా పంటదశలలో చేయదగ్గ, చేయవలసిన వ్యవసాయ పనులను దృష్టిలో ఉంచుకొని వ్యాసాలు పంపితే రైతులకు ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది.

- సంపాదకులు

వ్యవసాయంలో చెదలనమన్య - నివారణ

పేరాల ర్యూస్, మండల వ్యవసాయ అధికారి, నాగారం, సూర్యాపేట జిల్లా

చెదలు మిగతా చీమలు, తెనేటీగల వాలే సంఘజీవులు. చెదలు సమూహాలుగా ఉంటాయి, ఇందులో కొన్ని పురుగులు ఒకరకమైన పనిని, ఇతర పురుగులు వేరొక పనిని చేయాలని ముందే నిర్దేశించుకొని పని చేస్తాయి. ఒక్కొక్క సంఘంలో వేల సంఖ్య నుండి లక్షల సంఖ్యలో చెద పురుగులు ఉంటాయి. ఒక్కొక్క సంఘంలో రాణి చెద పురుగు, రాజు చెద పురుగు (మగ), శ్రమ చెద పురుగు, సైనిక చెద పురుగు ఉంటాయి. రాణి, రాజు చెద పురుగులు ప్రత్యుత్పత్తి మాత్రమే చేయగలవు. రాణి పురుగు భూమిలోపల సుమారుగా 0.5 మీ.ల లోతులో నివసిస్తుంది. సంగం మొత్తం కార్యకలాపాలు అన్ని ఈ రాణి పురుగు నియంత్రణలో జరుగుతాయి. ఈ రాణి పురుగు సుమారు 20 సంవత్సరాల వరకు జీవిస్తుంది, రాణి పురుగు సంఘానికి ఒక మెదడులా,, గుడ్లు పెట్టే యంత్రంలా పనిచేస్తుంది. రాణి చెద పురుగు రోజుకు కొన్ని వేల సంఖ్యలో గుడ్లను పెడుతుంది. రాణి పురుగు అన్ని పురుగులకంటే పెద్దగా ఉంటుంది.

చాలా వ్యవసాయ పంటలలో, ఉద్యాన పంటల్లో నష్టాన్ని కలుగ చేస్తాయి, ముఖ్యంగా గోధుమ, వరి, చిరుధాన్యాలు, పత్తి, వేరుశనగ, ఆముదం, చెరకు, కూరగాయ పంటలను ఆశించి మొక్కలను పూర్తిగా తినేసి నాశనం చేస్తాయి. పండాల్ తోటలయిన మామిడి, నిమ్మ, జామ, ద్రాక్ష, దానిమ్మ, సపోటా, జీడిమామిడి, సీతాఫలం మొదలగు పంటలను ఆశించి నష్టాన్ని కలుగ చేస్తాయి. పండ్ల తోటలలో నీటి పారుదల సరిగ్గా లేని నిర్లక్ష్యం చేయబడిన తోటలలో చెదల ఉధృతి ఎక్కువగా ఉంటుంది. పండ్ల తోటలలో చెట్టు మొదలు నుండి కొమ్మల పైదాకా ఆశిస్తాయి. బెరడు పైన లోపల కణజాలన్ని కూడా తినేస్తాయి. మొక్కలు నాటిన దశలో చెదలు ఆశించినట్లయితే మొక్కలు చనిపోతాయి, తొలిదశలో వీటిని గుర్తించి నివారించకపోతే కొమ్మలు, చెట్లు పూర్తిగా ఎండిపోయి దిగుబడులను తగ్గిస్తాయి. ఇతర పంటలైనకొబ్బరి, కోకో మొదలయిన వాటిలో కూడా ఇవి ఆశించి చాలా నష్టాన్ని కలిగిస్తాయి.

కార్మిక చెద పురుగులు చాలా ఎక్కువ సంఖ్యలో ఉండి రాణి పెట్టిన గుడ్లను, చిన్న పిల్ల పురుగులను సంరక్షిస్తూ ఉంటాయి. అలాగే రాణి చెద పురుగుకి ఆహారం అందించడం, ఇతర సపర్యలు చేస్తాయి. ఈ చెద పురుగులు అన్నిచెద పురుగులకన్నా ప్రమాదకరమైనవి, వివిధ రకాల పంటలలో ఇవి చాలా నష్టాన్ని కలిగిస్తాయి. ఈ చెద పురుగులు పంట యొక్కఅన్ని భాగాలను ఆశించి నష్టాన్ని కలిగిస్తాయి, ముఖ్యంగా వేరుని ఆశించి ఆ తరువాత కాండం పైభాగాలను కూడా ఆశించి నష్టం కలుగచేస్తాయి. ఇవి

నివారణ చర్యలు : చెద పురుగులు భూమి లోపల, చెట్లపైన మట్టితో కప్పబడి ఉంటాయి. కావున వీటిని నివారించడం చాలా కష్టంతో కూడుకున్న పని. కింద

తెలిపిన విధంగా చేసినట్లయితే కొంత వరకు చెదపురుగుల ఉధృతి తగ్గించవచ్చు.

- ❖ ఏక వార్షిక లేదా స్వల్ప కాలిక పంటల విత్తనాలు విత్తే ముందు, ఇంతకూ ముందు ఉన్న పంటల అవశేషాలను, కలుపు మొక్కలు లేకుండా చూసుకోవాలి.
- ❖ పొలాన్ని లోతుగా దున్నినట్లయితే భూమిలోపలగల చెదపురుగుల పుట్టను, చెదలను నాశనం చేయవచ్చు.
- ❖ పంట పొలాల గట్లపైన లేక పొలంలో ఉన్న చెదపురుగులను పూర్తిగా తవ్వి రాణి పురుగులను వెలికి తీసి చంపివేయాలి.
- ❖ 5 మీ. లీ క్లోరోపైరిఫోస్ 50 ఇ.సి మందును లీటర్ నీటికి కలిపి సుమారు 15-30 లీటర్ల మందు ద్రావణాన్ని చెద పుట్టలో బాగా తడిచేటట్లు పోయాలి.
- ❖ సరిగ్గా కుళ్లని సేంద్రియ పదార్థం చెద పురుగులని ఆకర్షిస్తుంది, కాబట్టి బాగా కుళ్ళిన సేంద్రియ ఎరువులనే పొలంలో వాడుకోవాలి.
- ❖ విత్తనాలు విత్తే ముందు ఒక కిలో విత్తనానికి 6 మి.లీ. క్లోరోపైరిఫోస్ మందుని కలిపి విత్తనశుద్ధి

చేసినట్లయితే మొలకెత్తే విత్తనాన్ని తొలదశలోనే కాపాడుకోవచ్చు.

- ❖ చెరకు పంటలో చెద పురుగుల నివారణకి, చెరకు గడలను 2 మీ.లీ మాలతియాన్ మందును ఒక లీటర్ నీటిలో కలిపిన ద్రావణంలో 15 నిముషాలు ఉంచి తరువాత నాటాలి.
- ❖ పండ్ల తోటల నారుమడులను తయారు చేసేటప్పుడు లిండేన్, మిథైల్ పరాథియోస్ పొడి మందును నారు మడులలో కలపాలి.
- ❖ పండ్ల తోటల చెట్ల కాండం మొదట్లో ఉన్న చెదమట్టి దారాలను గోనిసంచితో రాల్చి, తరువాత 5 మీ.లీ క్లోరోపైరిఫోస్ 50 ఇ.సి మందును ఒక లీటర్ నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.
- ❖ పండ్ల మొక్కలు నాటే గుంతలలో మిథైల్ పరాథియాన్ లేదా లిండేన్ పొడి మందును గుంతకు 100 గ్రా.ల చొప్పున కలిపి నాటుకోవాలి.
- ❖ పోలీథీన్ సంచులతో మొక్కలు పెంచేటప్పుడు, ఆ సంచులలో పోసే మట్టి మిశ్రమానికి మిథైల్ పరాథియాన్ లేదా లిండేన్ పొడి మందును ఒక కిలో ఒక ఘనపుటడుగు మట్టి మిశ్రమానికి కలిపి సంచులలో నింపి విత్తాలి.

వ్యవసాయంలో సమగ్ర పోషక యాజమాన్యం - జీవన ఎరువులు వాటి ప్రయోజనాలు

జ.ప్రసన్నకుమార్, ఎస్.వినోద్బాబు, వై.నాగరాజు, పి.ఎచ్.డి. స్కాలర్స్

భారత దేశం వ్యవసాయ ఆధారిత దేశం. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో పెరుగుతున్న జనాభాకు సరిపడ ఆహారాన్ని అందించడానికి ప్రస్తుత రైతాంగం ఎంతగానో కృషి చేస్తున్నారు. వివిధ వ్యవసాయ పంటలు సాగుచేసేటప్పుడు రైతులు సరైన అవగాహన లేక విచక్షణా రహితంగా వివిధ కీటకనాశినులను పిచికారీ చేస్తున్నారు. రసాయనిక ఎరువులు పోషకాలను అందించి నేరుగా భూసారాన్ని పెంచుతాయి. జీవన ఎరువులు గాలిలో ఉన్నటువంటి నత్రజని స్థిరీకరించడం, భాస్వరాన్ని కరిగించడం, మొక్క పెరుగుదలను పెంచే పదార్థాల తయారీ ద్వారా మొక్క పెరుగుదలను ప్రేరేపించడం వంటి సహజ ప్రక్రియల ద్వారా పోషకాలను అందిస్తాయి. అధిక రసాయన ఎరువులు వాడకం వలన భూమిలోని జీవరాశులలో అతి ముఖ్య సముదాయమైన సూక్ష్మజీవులపై ప్రభావం పడుతుంది. వాటి సంఖ్య తగ్గుతూ ఇవి జరిపే రసాయన చర్యలపై గణనీయమైన మార్పులు సంతరించుకొంటాయి. భూమికి ఉన్నటువంటి సహజ గుణాలు, నేల ఆరోగ్య పరిస్థితి నానాటికి క్షీణిస్తుంది. వ్యవసాయ రంగంలో సూక్ష్మజీవులు పోషకాలను స్థిరీకరించడమే కాకుండా లభ్యంకాని పోషకాలను కరిగించి మొక్కలు తీసుకోవడానికి అనువుగా మారుస్తాయి. ఈ సూక్ష్మజీవులు నేలలోనే స్వతంత్రంగా జీవిస్తూ అవి ఉన్న తక్కువ మోతాదులోనే మొక్కలు ఎదుగుదలకు, అదే విధంగా పంట దిగుబడిని పెంచడానికి ఎంతగానో ఉపయోగపడతాయి. ఈ విధంగా మొక్కలకు నేరుగా ఉపయోగపడే సూక్ష్మజీవులను వివిధ పద్ధతుల ద్వారా సేకరించి పరిశోధనా శాలలో వాటిని నేరుగా కృత్రిమ పరిస్థితులలో అవి పెరగడానికి అనువైనటువంటి వాతావరణ పరిస్థితులు అందించి, వాటి సామర్థ్యాన్ని పరిశీలిస్తారు. సూక్ష్మజీవులు పెరగడానికి అనువైనటువంటి వివిధ రకాల కారియర్ పదార్థాలను ఉపయోగించి ఈ విధంగా లాభనాటైన

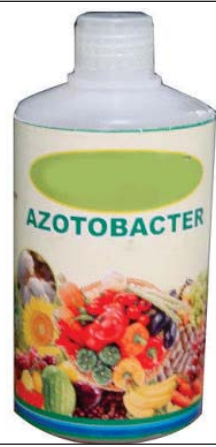
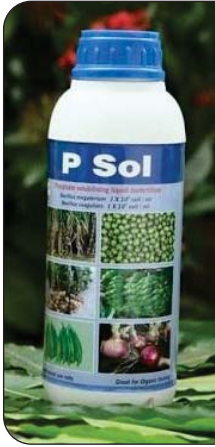
సూక్ష్మజీవులను వివిధ పంటలకు ఉపయోగపడే విధంగా తయారు చేయవచ్చు.

ద్రవరూప జీవన ఎరువుల లక్షణాలు : ముఖ్యంగా ద్రవరూప జీవన ఎరువులలో చెప్పుకోదగినవి రైజోబియం, అజోస్పైరిల్లం, ఫాస్ఫోబ్యాక్టీరియా. ఇవి మొక్కలకు అవసరం అయినటువంటి నత్రజని, భాస్వరాన్ని గాలినుండి నేరుగా నేలలో స్థిరీకరించి మొక్కలకు లభ్యం అయ్యేటట్లు చేస్తాయి. ఈ విధమైనటువంటి జీవన ఎరువులను లేక మేలు రకమైన సూక్ష్మజీవులు కలిగినటువంటి జీవన ఎరువులను వరి, పప్పుధాన్యాలు, తృణ ధాన్యాలు, పత్తి, చెరకు, కూరగాయలు ఇతర ఉద్యాన పంటలలో కూడా ఉపయోగించవచ్చు.

ప్రస్తుత సేంద్రియ విధానంలో జీవన ఎరువులు వాడి రైతులు గణనీయమైన లాభాలను పొందుతున్నారు. ఈ జీవన ఎరువులు మొక్కలు పెరుగుదలకు, అధిక దిగుబడిని పెంచటమే కాకుండా నేల ఆరోగ్యాన్ని కూడా కాపాడటంలో ప్రముఖ పాత్ర వహిస్తాయి.

ద్రవరూప జీవన ఎరువులు - ప్రయోజనాలు : ద్రవరూప జీవన ఎరువులు ఘన రూప జీవన ఎరువులతో పోల్చుకుంటే మరిన్ని అత్యధికమైన మేలుకారకమైన ప్రయోజనాలు అందిస్తాయి. వీటిలో ప్రాముఖ్యంగా చెప్పుకోదగినవి.

- ❖ సుమారు 12-24 నెలల కాలపరిమితిని కలిగి ఉంటాయి.
- ❖ ఇతర ద్రవరూప జీవన ఎరువుల సూక్ష్మజీవులతో కలుషితం కాకుండా ఉంటాయి.
- ❖ నిల్వ చేసే సమయంలో వాటి జీవన సామర్థ్యం కోల్పోకుండా 45 డిగ్రీల ఉష్ణోగ్రతలో కూడా జీవించి ఉంటాయి.
- ❖ హానికారకాలైన ఇతర సూక్ష్మజీవులను సమర్థవంతంగా నిర్మూలిస్తాయి.

- ❖ సుమారు మి.మీ.కు కణాలను 12-24 వరకు కలిగి ఉంటాయి.
- ❖ సులభంగా వీటి పులిసిన వాసనను బట్టి గుర్తించవచ్చు.
- ❖ ఎక్కువగా తక్కువ కాలంలోనే అభివృద్ధి చెందే లక్షణాలను కలిగి ఉంటాయి.

రైజోబియం జీవన ఎరువులు : బ్యాక్టీరియా వర్గానికి చెందిన జీవన ఎరువు. ఈ సూక్ష్మజీవి మొక్కల వేర్లనుండి లోపలికి వెళ్ళి వేరు బుడిపెలు అనేవి వృద్ధి చెందడానికి, వివిధ రకాల పప్పుజాతి పంటలకు ఉపయోగపడతాయి. ఈ సూక్ష్మజీవి మొక్కల వేర్లలోనే సహజీవనం చేస్తూ మొక్కలకు నత్రజనిని అందిస్తూ స్వతంత్రంగా మొక్క జీవించి ఉన్నంతకాలం వేర్ల బుడిపెలలోనే జీవిస్తూ ఉంటుంది. ఈ సూక్ష్మజీవి సుమారు 40-250 కిలోల నత్రజని ఒక హెక్టారుకు ఒక సంవత్సరంలో అందించగలదు.

రైజోబియం అందించే నత్రజని మోతాదు :

బఠాణి : రైజోబియం లెగ్యూమినోసారమ్, నత్రజని 62-132 కిలోలు హెక్టారుకు.

సోయాచిక్కుడు : రైజోబియం జపానికం, నత్రజని 57-105 కిలోలు హెక్టారుకు.

అలసందలు : రైజోబియం స్పిసీస్, హెక్టారుకు 57-105 కిలోల నత్రజని అందిస్తుంది. ఇతర పంటలు - పెసర, కంది, అలసంద, వేరుశనగ మొ॥

శనగ : రైజోబియం స్పిసీస్, హెక్టారుకు 75-117 కిలోల నత్రజనిని అందిస్తుంది.

అజోస్పైరిల్లం : ఇది కూడా బ్యాక్టీరియా వర్గానికి చెందిన జీవన ఎరువు. సుమారు 20-40 కిలోల నత్రజనిని ఒక హెక్టారులో నేలలో ఉండి పప్పుజాతి పంటలు కానటువంటి ధాన్యపు జాతి పంటలు, నూనెజాతి పంటలు, పత్తి మొదలగు అనేక పంటలకు జీవన ఎరువుగా ఉపయోగపడుతుంది. ద్రవం నీలిరంగు లేదా పాలిపోయిన తెలుపు రంగులో ఉంటుంది. ఈ మధ్య కాలంలో దీని ప్రాముఖ్యత అధికంగా గుర్తించారు. ఈ బ్యాక్టీరియా స్థిరీకరించిన నత్రజని నేరుగా మొక్కకు ఎక్కువ శాతం అందుబాటులో ఉంటుంది.

వరి - 28 గ్రా. మోతాదులో నత్రజనిని స్థిరీకరిస్తుంది.

జొన్న - 20 గ్రా. మోతాదులో నత్రజనిని స్థిరీకరిస్తుంది.

మొక్కజొన్న - 20 గ్రా. మోతాదులో నత్రజనిని స్థిరీకరిస్తుంది.

అసిటోబ్యాక్టర్ జీవన ఎరువు : చెరకు, చిలకడ దుంప, తీపి జొన్న మొదలగు పంటలతో కలిసి సహజీవనం చేస్తూ నత్రజనిని, ఇతర పోషకాలను నేరుగా మొక్కల వేర్లలోనే కాకుండా మొక్కల పైభాగంలో కూడా జీవించి, నత్రజనిని స్థిరీకరించి మొక్కలకు అందిస్తుంది. ఈ బ్యాక్టీరియా జీవన ఎరువును అధిక మోతాదులో చెరకు పంటకు వాడి అధిక దిగుబడిని

సాధించవచ్చు. చెరకులో సుమారు 10-20 టన్నులు దిగుబడిని ఎకరా పంటకు సాధించవచ్చు.

అజటోబ్యాక్టర్ : పప్పుజాతి పంటలు మినహాయించి మిగిలిన అన్ని పంటలకు నత్రజని జీవన ఎరువుగా ఉపయోగపడుతుంది. ఈ బ్యాక్టీరియా నత్రజనిని స్థిరీకరించడమే కాకుండా మొక్కకు అవసరమైన హార్మోన్లను, విటమిన్లను అధిక మోతాదులో అందిస్తుంది. అందువలన ఈ జీవన ఎరువును ఆకుకూరలు, కూరగాయలు, వరి, పత్తి, పూల తోటలలో కూడా ఉపయోగించవచ్చు.

అజొల్లా జీవన ఎరువు : ఈ జీవన ఎరువు ఒక నత్రజని మాత్రమే కాక, సేంద్రియ కర్బనం, పొటాషియం మొదలైనటువంటి ఇతర పోషకాలను ముఖ్యంగా వరి పంటలో అందిస్తుంది. అంతేకాకుండా నేల సామర్థ్యాన్ని పెంచి భూసారాన్ని పెంపొందిస్తుంది. ఈ రకమైన జీవన ఎరువును జీవ ఇంధనం, పశువుల దాణా, మురుగు నీటిని శుద్ధి చేయడం మొదలగు వివిధ రకాలైన గుణగణాలను కలిగి ఉంటుంది.

ద్రవరూప జీవన ఎరువులు తయారీలో అనేక సేంద్రియ రసాయన పదార్థాలను కలిపి ఎక్కువకాలం నిల్వ ఉండే విధంగా తయారుచేయవచ్చు. అధిక సంఖ్యలో పంట పొలానికి అవసరం అయిన ఈ జీవన ఎరువుల బ్యాక్టీరియా కూములు లభ్యం అవుతాయి. ఈ ద్రవరూప జీవన ఎరువులు భవిష్యత్ కాలంలో మంచి నాణ్యతను కలిగి ఉండి అత్యధిక దిగుబడిని,

సత్ఫలితాలను అందిస్తాయి. ఈ విధమైన ద్రవరూప జీవన ఎరువులను అనేక రకాలైన పద్ధతులలో వాడి పంటలలో నాణ్యమైన, మేలుకారకమైన దిగుబడిని పొందవచ్చు. వాటిలో ముఖ్యమైన పద్ధతులు విత్తనాలకు నేరుగా పట్టించి విత్తుకోవచ్చు. అదే విధంగా నేరుగా భూమిలో పిచికారీ చేయడం లేదా ఏదైనా సేంద్రియ ఎరువులో కలిపి సమర్థవంతంగా వినియోగించవచ్చు. నారుకు పట్టించి లేదా నారుమడి నీటిలో కలిపి ఆ విధంగా పీకిన నారును ప్రధాన పొలంలో నాటుకుని ఈ బ్యాక్టీరియా పెరుగుదలను పంటకు ఉపయోగపడేటట్లు చేయవచ్చు. కొన్ని రకాల వాతావరణ లేదా నీరు తక్కువగా లభ్యం అయ్యే పరిస్థితులలో తక్కువ నీటిని ఉపయోగించి వాడుకునే బిందుసేద్యం పద్ధతిలో నేరుగా మొక్కల వేర్ల దగ్గరకు బ్యాక్టీరియాను చేరవేయవచ్చు.

ఈ విధంగా పొడిరూపంలో ఉన్న జీవన ఎరువులతో పాటు ద్రవరూప జీవన ఎరువులను వాడి వాతావరణ కాలుష్యాన్ని అరికట్టడమే కాకుండా నేలనుండి సంక్రమించే తెగుళ్ళను అరికట్టవచ్చు. రైతులకు రసాయన ఎరువులు వాడకం ఖర్చును తగ్గించి పెట్టుబడి తక్కువ అయినటువంటి జీవన ఎరువులు వాడకం ద్వారా సమర్థవంతమైన దిగుబడులు సాధించడమే కాకుండా ప్రజలకు నాణ్యమైన, అధిక పోషకాలు కలిగినటువంటి ఆహారాన్ని అందించడంలో ప్రధాన పాత్ర ఈ జీవన ఎరువులు పోషిస్తాయి.

కార్తుల సంబంధమైన వ్యవసాయ సామెతలు - 2

సేకరణ : డి.వి.రామక్రిష్ణారావు, సహాయ సంపాదకులు, వ్యవసాయ పాడిపంటలు, వ్యవసాయ కమిషనర్ కార్యాలయం, హైదరాబాద్

హస్తకు ఆరుచాళ్ళు, చిత్తకు మూడు చాళ్ళు !

చిత్త చిత్తమొచ్చిన చోట పడును !

యథా చిత్త తథా స్వాతి !

స్వాతి కురిస్తే, మూడు కార్తులు కురియును !

స్వాతి వానకు ముత్యపు చిప్పలు !

స్వాతిలోన వర్షం, జొన్న పంటకు శ్రేష్టం !

విశాఖ కార్తి వర్షం, పంటలకు విషం !

అనురాధ కార్తిలో అనాథ కర్తయినా ఈనును !

‘చిత్త చిత్తగించి, స్వాతి చల్లజేసి, విశాఖలో ఒక విసురు విసరకపోతే, అనురాధలో అడిగినంత పండుతాను’ అన్నదట జొన్నచేను !

జ్యేష్ఠ చెడ గురియును !

మూల మురగ కురియును !

మూల జ్యేష్ఠలలో ఉలవలు చల్లితే మూడు బుట్టలైన పండును !

మూలలో చల్లిన ఉలవలు మూడు పువ్వులు, ఆరు కాయలు !

మృగశిరలో వర్షము, మఖలో ఉరుములు, స్వాతిలో పెరుపులు మంచి

వర్షపాతమునకు లక్షణాలు !

ఆరుద్ర కురిస్తే, దారిద్ర్యం లేదు !

ఆరు కార్తెలకు పోతు కార్తి ఆరుద్ర !

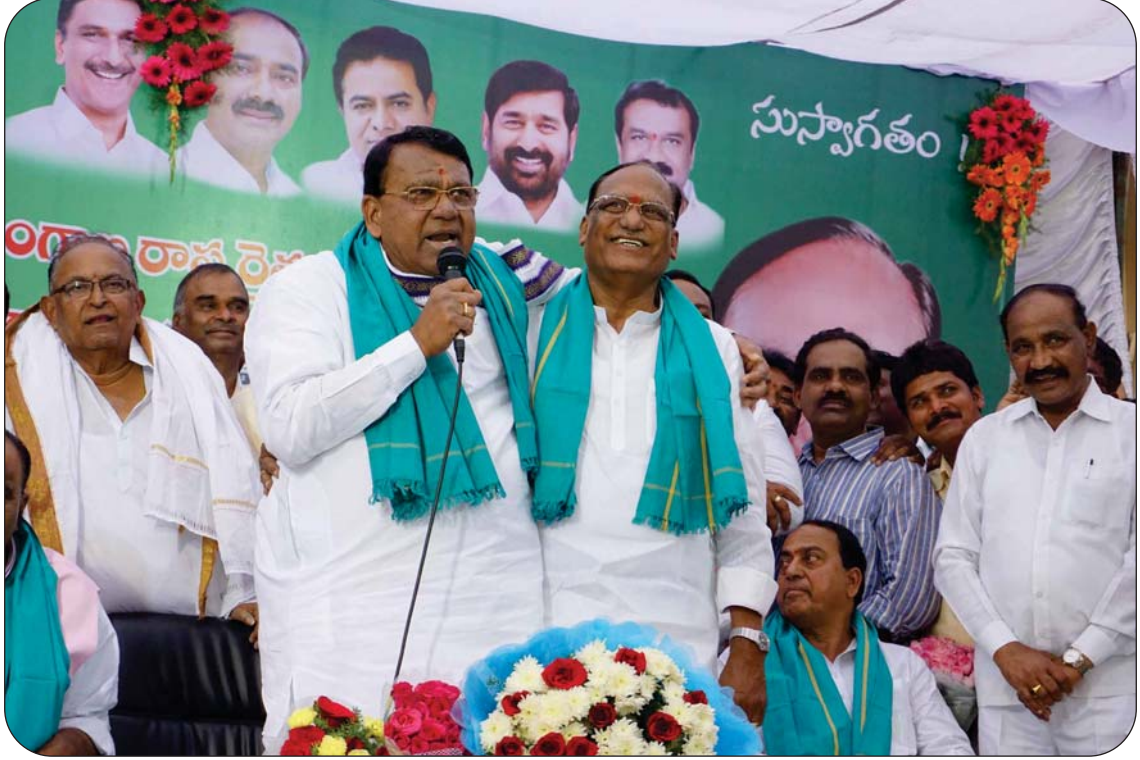
‘అశ్లేషలో అడుగునకొక చినుకు పడిన అడిగినన్ని పండుతాను’ అంటుందట వరి చేను!

వానల కార్తి మఖ, మఖ మండపెట్టినా, రైతులందరు నిరుత్సాహంగా ఉంటారు !

ఉత్తర హస్తలు వృష్టికి ప్రమాణం !

‘ఉత్తర చూచి ఎత్తర గంప, విశాఖ చూచి విడువర కొంప’ !

**12 మార్చి 2018 రైతు సమన్వయ సమితి చైర్మన్ గా బాధ్యతలు స్వీకరించిన
పార్లమెంట్ సభ్యులు గుత్తా సుఖేందర్ రెడ్డిని అభినందిస్తున్న
మంత్రులు, ప్రజా ప్రతినిధులు, అధికారుల దృశ్యమాలిక**

12 మార్చి 2018 రైతు సమన్వయ సమితి చైర్మన్ గా బాధ్యతలు స్వీకరించిన పార్లమెంట్ సభ్యులు గుత్తా సుఖేందర్ రెడ్డిని అభినందిస్తున్న మంత్రులు, ప్రజా ప్రతినిధులు, అధికారుల దృశ్యమాలిక

రైతు స్థాయిలో వేసవి నువ్వుసాగు విత్తనోత్పత్తిలో మెళకువలు

డా.డి.పద్మజ, డా.బి.కిరణ్ బాబు, డా.ఎం. వెంకటయ్య, డా.ఆర్.ఉమారెడ్డి, ప్రాంతీయ వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానం, పొలాస, జగిత్యాల జిల్లా

మన రాష్ట్రంలో నువ్వు పంటను కరీంనగర్, జగిత్యాల, అదిలాబాద్, నిజామాబాద్, ఖమ్మం, వరంగల్, మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలలో ప్రధానంగా సాగు చేస్తున్నారు. పసుపు, మిరప, పత్తి పండించిన ప్రాంతాలలో కూడా పంట తీసిన తరువాత నువ్వు పంట వేసుకోవటానికి అనుకూలంగా ఉంటాయి. డ్రిప్ పద్ధతిలో నువ్వు సాగువలన అధిక దిగుబడులు సాధించవచ్చు. నువ్వు పంటను ఉత్తర తెలంగాణ మండల జిల్లాలలో ఎక్కువ విస్తీర్ణంలో సాగు అవుతోంది. అధిక దిగుబడులనిచ్చు శ్వేతాధిల్, హిమ వంటి మేలైన తెల్లగింజ రకాలు రైతులకు ప్రాంతీయ వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానం, పొలాస, జగిత్యాలలో అందుబాటులో ఉన్నాయి.

నువ్వు పంట వాణిజ్య పరంగా పండించడంలో ఉత్తర తెలంగాణ మండల రైతులకు ఎంతో ప్రావీణ్యం ఉందని చెప్పాలి. కాని విత్తన పంటను పండించడంలో కొన్ని జాగ్రత్తలు అధిక దిగుబడులు సాధించి జన్యుస్వచ్ఛత కలిగిన నాణ్యమైన పంటను పొందడానికి వీలుంటుంది.

రైతులు ప్రధానంగా చేయవలసిన ముఖ్య జాగ్రత్తలు :

అనువైన రకాలు : రైతులు అధిక దిగుబడి సాధించాలంటే అనువైన మంచి రకాల ఎంపిక చాలా అవసరం. ఇందుకుగాను ప్రాంతీయ వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానం, పొలాస, జగిత్యాల నుండి విడుదల చేసిన తెల్లనువ్వు రకాలు వేసవి కాలంలో విత్తుకోవటానికి అనుకూలంగా ఉంటాయి.

రాజేశ్వరి : ఈ రకం 1988లో విడుదలైనది. దిగుబడి - వేసవి 800 కి / హె. తెల్లగింజ రకం. సాగుకు అనువైన ప్రాంతాలు - తెలంగాణ జిల్లాలు, కాలపరిమితి - వేసవి 85-90 రోజులు, నూనెశాతం

50%. ప్రత్యేక లక్షణాలు - వెర్రి తెగులు, కాండం కుళ్ళు, బూడిద తెగుళ్ళను కొంత వరకు తట్టుకొంటుంది.

శ్వేత (జె.సి.యస్ 96) : ఈ రకం 1996లో విడుదలైనది. దిగుబడి - వేసవి 950-1000 కి/హె. తెల్లగింజరకం. సాగుకు అనువైన ప్రాంతాలు - తెలంగాణ జిల్లాలు, కాలపరిమితి - వేసవి 90 రోజులు. నూనెశాతం 46-48%. ప్రత్యేక లక్షణాలు - కాండంకుళ్ళు తెగులను కొంతవరకు తట్టుకొంటుంది. ఎగుమతి ప్రాధాన్యత కలదు.

హిమ (జె.సి.యస్.9426) : ఈ రకం 2006లో విడుదలైనది. దిగుబడి - వేసవి 1000-1050 కి/హె. గింజరకం - తెల్లగింజ రకం, కాయలు పొడుగ్గా ఉంటాయి. సాగుకు అనువైన ప్రాంతాలు: తెలంగాణ

జిల్లాలు. కాలపరిమితి - వేసవి 80-85 రోజులు.
నూనె శాతం - 46-48%. ప్రత్యేక లక్షణాలు -
వె్రితెగులును కొంత వరకు తట్టుకొంటుంది.
ఎగుమతి ప్రాధాన్యత కలదు.

నేలలు/ నేల తయారీ : చదునుగా ఉన్న భూమిని 2-4
సార్లు పొడి దుక్కి చేసి విత్తనం నాటడానికి తయారు
చేయాలి. పొడిదుక్కిలో విత్తనాలు బాగా
మొలకెత్తుతాయి. నీటి వసతి ఉన్న పొలాలను
ఎంచుకోవడం వల్ల పంట వివిధ కీలక దశలలో బెట్టకు
గురికాకుండా చూడవచ్చు.

విత్తన సేకరణ - మోతాదు - సమయం విత్తపద్ధతి :
విత్తనాన్ని వ్యవసాయ పరిశోధనాస్థానాలు/ తెలంగాణ
సీడ్స్/ ఎన్.ఎస్.సి/ నమ్మకమైన విత్తన రైతుల నుండి
మాత్రమే సేకరించాలి. విత్తన మొలకశాతం కనీసం
80 శాతానికి పైగా ఉండాలి.

విత్తు సమయం **విత్తనమోతాదు.**
వేసవిలో (జనవరి రెండవపక్షం) ఎకరాకు 2 కిలోల
నుండి ఫిబ్రవరి మొదటి పక్షం విత్తనం
వరకు విత్తుకోవచ్చును.

విత్తపద్ధతి : ఎకరాకు 2కిలోల విత్తనం సరిపోతుంది.
విత్తనానికి మూడింతల పొడి ఇసుక కలిపి గొర్రుతో
వరుసల్లో విత్తుకోవాలి. వరుసల మధ్య 30 సెం.మీ.,
మొక్కల మధ్య 15 సెం.మీ. దూరంలో విత్తుకోవాలి.

రై
తుస్థాయిలో పొడిదుక్కిలో విత్తనాన్ని సమంగా
చల్లుకుని గుంటుక నడపడం ఆనవాయితీ.

విత్తనశుద్ధి : నేల నుండి సంక్రమించే తెగుళ్ళను
నివారించడానికి కిలో విత్తనానికి 3 గ్రాముల
మాంకోజెబ్ కలిపి విత్తనశుద్ధి చేయాలి. పంట తొలి
దశలో రసం పీల్చే పురుగుల బారి నుండి
కాపాడడానికి ఇమిడాక్లోప్రిడ్ 2 మి.లీ. కిలో విత్తనానికి
కలిపి విత్తనశుద్ధి చేసుకుని విత్తుకోవాలి.

ఎరువులు : రైతులకు అందుబాటులో ఉంటే సేంద్రియ
ఎరువుల రూపంలో బాగా మాగిన 4 టన్నుల పశువుల
ఎరువు లేదా 1 టన్ను వర్మికంపోస్టు లేదా 1 టన్ను
గొర్రెల ఎరువు లేదా 1 టన్ను కోళ్ళ ఎరువు వేసి
కలియదున్నాలి. సేంద్రియ ఎరువులు వాడడం వలన
మంచి దిగుబడి సాధించే అవకాశం ఉన్నది. ప్రధాన
పోషకాలైన యూరియా 18 కిలోలు, సింగిల్ సూపర్
ఫాస్ఫేట్ 50 కిలోలు, మ్యూరేట్ ఆఫ్ పొటాష్ 15
కిలోలను సూటి ఎరువుల రూపంలో ఎకరాకు చివరి
దుక్కిలో వేసి కలియదున్నాలి. విత్తిన 30 రోజుల
తర్వాత మరో 18 కిలోల యూరియా పైపాటుగా
వేయాలి.

కలుపు నివారణ, అంతరకృషి : పెండిమిథాలిన్ 30%
లేదా అలాక్లోర్ 50% ఎకరాకు లీటరు చొప్పున ఏదైన

ఒక కలుపు మందును విత్తిన వెంటనే గాని మరుసటి రోజునగాని పిచికారీ చేయాలి. విత్తిన 15-20 రోజులలోపు అదనపు మొక్కలను తొలిగించి పలచన చెయ్యాలి. విత్తిన 25-30 రోజుల తర్వాత ఒకసారి మనుషులతో కలుపుతీసి గాప్పు తవ్వించడం వలన కలుపు మొక్కలు నశించడమే కకా భూమి గుల్లబారి ఎక్కువ తేమ భూమిలో నిలువ ఉంటుంది. తద్వారా పంట త్వరగా బెట్టకి గురికాకుండా చూడవచ్చును. పంటను వరుసల్లో విత్తినట్లయితే కలుపు తీయడానికి అనుకూలంగా ఉంటుంది.

నీటి యాజమాన్యం : విత్తనాలు మొలకెత్తడానికి నేలలో సరియైన తేమ అవసరం. అలాలేని పక్షంలో విత్తన వెంటనే అదేరోజు నీటి తడిని ఇవ్వాలి లేని ఎడల మొలకశాతం తగ్గుతుంది. వర్షాధారంగా విత్తే భూముల్లో వర్షాల మూలంగా నేల గట్టిబారే సమస్య ఉంటుంది. ఈవిధంగా పై పొర గట్టిపడినపుడు మొలక బయటకు రాక వాడిపోతుంది. కావున విత్తిన 4వ రోజు తేలికపాటి నీటితడి ఇస్తే మంచి మొలకశాతం వస్తుంది.

విత్తిన 12-15 రోజులకు నీటితడి తప్పక ఇవ్వాలి. పంట చివరి వరకు 10-12 రోజుల వ్యవధితో నీటితడులు ఇవ్వాలి. విత్తిన 30 రోజులకు మొదటి కలుపు తీసిన తర్వాత నీటితడి పెట్టుకోవాలి.

లేట్ ఖరీఫ్ లో విత్తినపంట అధిక వర్షాలకు గురైనట్లైతే ఎక్కువగా నిలిచిన నీటిని తీసివేయాలి. విత్తిన తర్వాత 35-40 రోజుల నుండి 65-70 రోజుల వరకు నీటి ఎద్దడి లేకుండా చూడాలి. ఎందుకంటే ఈ సమయంలో పూత, కాతతో పాటు గింజలు నిండుతాయి.

కత్తిలను నివారించడం : క్రితం పంట నువ్వు అయి ఉండరాదు. ఒక వేళ నువ్వు పంట అయితే ఆ పంట తీసిన తరువాత పొలానికి నీరు పెట్టి భూమి మీద రాలిన గింజలను(విత్తనాలను)మొలకెత్తేలా చేసి బాగా దున్ని నాశనం చేయాలి. ఇతర రకాల నుండి విత్తన పంట రకాన్ని అన్ని వైపులా 200 మీటర్ల ఎడమ ఉండేలా చూసుకోవాలి. కత్తి మొక్కలను పంట పెరిగే దశ (ఆకు ఆకారం, ఎత్తు, ఆకురంగు), పూతదశ (పూతరంగు), కాయ దశలలో (కాయ ఆకారం, కాయ అమరిక, కాయ పరిమాణం, కాయ మీద నూగు) గుర్తించి ఏరివేయాలి. కోత, నూర్చిడి తర్వాత వ్యాధి సోకిన గింజలు, బెరకు గింజలు వేరుచేయాలి. గింజ ఆకారం, పరిమాణం, రంగు లక్షణాలతో బెరకులను తీసివేయాలి.

పంటకోత, నూర్చిడి : నువ్వులలో నాణ్యమైన, అధిక మొలకశాతం కలిగిన విత్తనాన్ని పొందాలంటే పంటను సకాలంలో కోయాలి. విత్తనపంటను సరైన పక్వదశలో

కోసినట్టే నాణ్యమైన విత్తనాన్ని పొందవచ్చు. త్వరగా లేదా ఆలస్యంగా కోయటం, కోసిన తర్వాత ఎక్కువరోజులు ఎండనివ్వటం చేయకూడదు పంటలో 75-80% కాయలు లేతపసుపురంగుకి మారి కింది 1-2 కాయలు కొంచెం పగిలి ఉండాలి. కాయల్లో తేమ 50-60%, విత్తనాలలో తేమ 25-30% ఉండాలి. కోత ఆలస్యం చేస్తే కాయలు పగిలి విత్తనాలు రాలిపోయి దిగుబడి తగ్గుతుంది. మొక్కలను కోసి పైకి కాయలు వచ్చేలాగా తిప్పి నిలబెట్టాలి. ఇలా చేయటం వలన పూర్తిగా పక్వం కాని కాయలు కూడా పక్వానికి వస్తాయి. ఈ విధంగా 5-7 రోజులు ఉంచితే తేమశాతం 15-18%కు తగ్గుతుంది. పంటను సూర్య సమయంలో విత్తన కవచం దెబ్బతినకూడదు, తద్వారా విత్తన మొలకశాతం అతి త్వరగా కోల్పోయే అవకాశముంది. సూర్యేటపుడు కల్లం దగ్గర వేరేరకం విత్తనాలతో కలవకుండా జాగ్రత్తపడాలి. విత్తనం ఎండబెట్టే సమయంలో నేరుగా సూర్యరశ్మి తగలకుండా జాగ్రత్తపడాలి. ఆవేడికి విత్తనపొర దెబ్బతింటుంది.

విత్తననిల్వలో తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలు : విత్తనం

నిల్వచేసే గోదాములు భూమి నుండి కనీసం ఒకమీటరు ఎత్తులో ఉండి కేవలం ఒకే ఒక ద్వారంను కలిగి ఉండాలి. గోదాములలో కొత్త విత్తనాలను నిల్వచేసే ముందు అందులోనున్న పాత విత్తన సంచులను, పురుగు ఆశించిన విత్తనాలను తీసివేసి గోదాములను శుభ్రపరచాలి. గోదాము గోడలు, గచ్చుపై ఎలాంటి పగుళ్ళు ఉండరాదు. ఇవి క్రిమికీటకాలకు ఆవాసయోగ్యమై, విత్తన నాణ్యత తగ్గటానికి కారణమవుతాయి. అందువలన విత్తన నిల్వ చేసేముందు ఎలుక కన్నాలను, పగుళ్ళను సిమెంట్తో మూసివేసి గోదాము గోడలకు సున్నం వేయాలి. అలాగే వర్షం, అధిక తేమకు అభేద్యంగా ఉండాలి. నూర్పిడి తరువాత సాధ్యమైనంతవరకు బెరకు, వ్యాధి సోకిన, రంగుమారిన గింజలు, ఇతర పదార్థాలు ఏరివేయాలి. గోదాములోని ఉష్ణోగ్రతను నియంత్రించడానికి, వేడిగాలి బయటకు వెళ్ళడానికి గాలి పంకాలను (ఎగ్జాస్ట్ పంకాలు) బిగించి, పక్షులులోనికి రాకుండా వాటిని జాలీలతో కప్పి ఉంచాలి. నిల్వలో పురుగు రాకుండా 3 మి.లీ మలాథియాన్ ఒక లీటరు నీటికి కలిపి గోదాము గోడలు, గచ్చు బాగా తడిచేటట్లు రెండు వారాలకు

ఒకసారి పిచికారీ చేయాలి. విత్తనాలను సాధ్యమైనంత వరకు కొత్త గోనెసంచులలోనే నిల్వచేయాలి.

విత్తనాలను గోదాము లోపల నేలపై కాకుండా చెక్కబల్లల పై 5-7 వరుసలకు విత్తన నిల్వ కాలంలో తరుచుగా విత్తన పరీక్ష చేసుకుంటూ విత్తన నాణ్యత సరిచూసుకోవాలి. ●

సేంద్రియ వ్యవసాయం

యలవర్తి నాగరాజు, పిహెచ్డి స్కాలర్, డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ అగ్రికల్చరల్ మైక్రోబయాలజీ, యునివర్సిటీ ఆఫ్ అగ్రికల్చరల్ సైన్స్, రాయచూర్, కర్నాటక

సుమారుగా వ్యవసాయం తెలిసిన దగ్గరనుండి 2000 వరకు వ్యవసాయం అంటే పాడి పంటలు, పల్లెలు పచ్చటిపోలాలతో అలరారుతూ ఉండేవి. ప్రతి రైతు ఇంట పేడ, గడ్డి, ఇతర వ్యర్థాలతో కూడిన దిబ్బలు సర్వసాధారణంగా ఉండేవి. ఈ దిబ్బలను రైతులు పొలంలో దుక్కి దున్నిన తరువాత చల్లేవారు. దీని వలన భూమికి జీవన ఎరువు తోడు అవుతూ ఉండేది. హరిత విప్లవం ఫలితంగా రైతులు, వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్తల అధికారుల ప్రోద్బలంతో కృత్రిమ ఎరువులు, క్రిమినంహారకాలను, యంత్రాలను వాడటంతో సాగులో మంచి ఫలితాలను సాధించారు. దీనివలన రైతులకు శ్రమ తగ్గడం వలన పాడిని వేరుచేసి పంటనే ముఖ్య భూమికగా చేసుకొని పశుసంపదను నిర్లక్ష్యం చేశాం. ఇందువలన భూమికి జీవన ఎరువులు కరువు అయ్యాయి. కృత్రిమ ఎరువుల

ద్వారా పంటకు కావాల్సిన పోషకాలను సమకూరుస్తున్నాం. తెగుళ్ళు చీడల కోసం క్రిమినంహారక మందులు వాడటం వలన తెగుళ్ళు, చీడ పీడలతో పాటు భూమిలో ఉండే మిత్ర జీవులు కూడా నశిస్తున్నాయి. దీని వలన భూమి జీవరహితం అవుతోంది. తద్వారా భూమికి తెగుల్లను, చీడలను నిరోధించే శక్తి తగ్గుతోంది. ఫలితంగా వాటి బెడద / ఉధృతి ఎక్కువ అవుతోంది. దీని మూలంగా ప్రస్తుతం వాడుతున్న రసాయన ఎరువులకన్నా శక్తివంతమైనవి వాడవలసి వస్తోంది. ఇందుకు తోడు మన రైతులు అత్యుత్సాహంతో మార్కెట్లలో దొరికే పలు రకాల అశాస్త్రీయ మందులను విచ్చలవిడిగా వాడటం మొదలు పెట్టారు. ఈ మందులు చాల శక్తివంతమైనవి గనుక తొందరగా పంటలలో చీడ పీడలను నిర్మూలిస్తున్నాయి కానీ భూమి జీవత్వం పూర్తిగా

నశించి, నిస్సారంగా మారి, నీటి నిలువలను కూడా కోల్పోయి పర్యావరణాన్ని దెబ్బతీస్తున్నాయి.

రసాయనిక ఎరువులు, క్రిమిసంహారక మందుల ఖర్చు ఎక్కువ అవ్వడం వలన ఈ భారం మొత్తం రైతుల మీద పడుతోంది. ఈ మందులు వాడటం వలన ప్రజల ఆరోగ్యం దెబ్బతినడం, కాన్సర్ వంటి భయంకరమైన వ్యాధులు ప్రబలుతున్నాయి. రైతులు అందుబాటులో ఉండే పక్క రైతులను లేదా దళారులను నమ్ముతారు ఎందుకంటే అవసరమైనప్పుడు తొడుగా ఉంటారు

పాఠకుల స్పందన కోసం..

వ్యవసాయ పాడిపంటలు మాన పత్రిక ఏడు దశాబ్దాలకు పైగా తెలుగు రైతాంగానికి తన సేవలు అందిస్తోంది. రైతులకు పంట కాలాల వారీగా వివిధ దశలకు అవసరమయ్యే సూచనలను, సలహాలను అందిస్తోంది. రైతు విజయగాథలను అందిస్తోంది. అలాగే ప్రభుత్వం రైతులకు అందిస్తున్న వివిధ పథకాలను, వాటి ప్రయోజనాలను తెలియజేస్తోంది. వ్యవసాయ, అనుబంధ రంగాలకు సంబంధించిన పంటల, ఇతర సమాచారాన్ని అందిస్తోంది. మన పత్రికకు రచయితలుగా వ్యవసాయ అధికారులు, శాస్త్రవేత్తలు, అనుభవజ్ఞులు, రైతులు కావాల్సిన సమాచారాన్ని, విశ్లేషణలను అందిస్తున్నారు. అయితే ఈ పత్రిక ప్రయోజనాన్ని పొందే రైతుల నుంచి మేము స్పందన ఆశిస్తున్నాం. రైతులే కాకుండా వ్యవసాయ అధికారులు, శాస్త్రవేత్తలు తమ సూచనలను అందిస్తే మరింత మెరుగ్గా తెచ్చే ప్రయత్నం చేస్తామని హామీ ఇస్తున్నాం. మీ స్పందనలను పోస్ట్ కార్డుల ద్వారా లేక tspadipantalu@gmail.com కు మెయిల్ ద్వారా తెలియజేయవచ్చు. మీ అందరి స్పందనలతో, సూచనలతో మన **వ్యవసాయ పాడిపంటలు**ను రైతాంగానికి మరింత ప్రయోజనకరంగా రూపొందించుకుందాం.

-సం.

అన్న నమ్మకం వారిపైన ఉండటం వల్ల. గుడ్డిగా వారిని నమ్మి అందరు ఒకే రకమైన పంటను పండించడం వల్ల మార్కెట్లోకి పంట అంతా ఒక్కసారిగా రావడం, రైతులు సరైన నాణ్యతా విలువలను పొటించకపోవడం వలన పంటకు తక్కువ ధర పలుకుతోంది. మన దేశం వ్యవసాయ ఆధారిత దేశం. సుమారు మన దేశంలో 60 నుండి 70 శాతం మంది గ్రామాలలో నివశించే వారం వ్యవసాయం మీదే ఆధారపడుతున్నారు. కాని దేశ ఆర్థిక ప్రణాళికలో వ్యవసాయానికి అంత ప్రాముఖ్యం ఇవ్వడం లేదు. రైతులు తమ వృత్తిని కొనసాగించాలంటే వారికి తగినంత లాభాలు రావాలి. కాని ప్రస్తుత పరిస్థితులలో అటువంటి వాతావరణం కనిపించడం లేదు. రైతుల వెనకబాటుతనం, సమిష్టితత్వం లోపించడం వలన నష్టపోతున్నారు. మన దేశ జనాభా 2020 నాటికి సుమారు 1.7 బిలియన్లకి చేరుతుందని అంచనా. ఇలా పెరుగుతున్న జనాభాకి ఆహారాన్ని సమకూర్చాలంటే రైతులు అధిక దిగుబడులతో పాటు పంటకు అధిక మొత్తంలో లాభాలను అర్జించాలి. కాని ఈ నాడు మనదేశంలో ఇలాంటి పరిస్థితి లేదు. ప్రతి రైతు తన బిడ్డలను మళ్ళీ రైతుగా చూడాలని అనుకోవడంలేదు, అమ్మాయిలు కూడా వ్యవసాయం చేసే వారిని పెళ్లి చేసుకోవడానికి వెనుకాడుతున్న రోజులను మనం చూస్తున్నాం. తద్వారా వ్యవసాయం చేసే వారి సంఖ్య క్రమంగా తగ్గుముఖం పడుతోంది.

ఆరోగ్యం-పర్యావరణం : ప్రస్తుతం ఉన్న పరిస్థితులలో, ప్రజారోగ్యం కాపాడుకోవడానికి, పర్యావరణాన్ని కాపాడుకోవడానికి, రైతులకు పెట్టుబడులు తగ్గించడానికి, మన భూములను కాపాడుకోవడానికి సేంద్రియ వ్యవసాయం ప్రత్యామ్నాయంగా కనిపిస్తుంది. ఆధునిక శాస్త్రీయ సాంకేతికతను జోడించి, భూమి పరీక్షలు చేయించుకొని, జీవ పదార్థాలతో భూమికి కావలసిన పోషకాలను జోడించి, మంచి దిగుబడులను, ఆరోగ్యమయిన నాణ్యతగల ఆహార ఉత్పత్తులను ప్రజలకు అందించగలం.

సేంద్రియ ఎరువులతో, సేంద్రియ పదార్థాలతో, కషాయాలతో చేసే వ్యవసాయాన్ని సేంద్రియ వ్యవసాయం అంటారు. మొక్కలు జంతువులు, మానవుల వ్యర్థాలతో తయారయ్యే ఎరువులను సేంద్రియ ఎరువులని అంటారు. సేంద్రియ ఎరువుల వాడకం వలన నేల భౌతిక లక్షణాలు పెరుగుతాయి. దీని వలన నేల నీటిని గ్రహించి తేమను ఎక్కువకాలం పట్టి పెట్టుకునే శక్తి పెరుగుతుంది. చౌడు నెలల్లో సేంద్రియ ఎరువులను వాడటం అత్యంత ప్రయోజనకరమైన పద్ధతి. అవి ఆమ్లు, క్షార భూముల హానికరమైన లక్షణాలను తగ్గిస్తాయి అదేవిధంగా నేలలోని పురుగులు, శిలీంధ్రాల ఉధృతి తగ్గుతుంది. తగినంత సేంద్రియ పదార్థం భూమిలో ఉంటే పంటకు మేలు చేసే అనేక రకాల సూక్ష్మజీవులు సహజసిద్ధంగా వృద్ధిని పొంది నెలలో ఉండే పోషకాలను అందుబాటులోకి తెచ్చి మొక్కలు బాగా ఆరోగ్యంగా పెరిగేందుకు సహాయ పడతాయి.

వనరుల వినియోగం : పరిస్థితులు మారాలి అంటే ప్రభుత్వాల చొరవ, ప్రజలయొక్క సంకల్పం తోడుకావాలి. మన దేశంలో మొట్టమొదటి సేంద్రియ రాష్ట్రం అయిన సిక్కిం మనకు ఆదర్శంగా నిలుస్తుంది. అదే విధంగా దేశంలోని అన్ని వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయాలలో సేంద్రియ విభాగాన్ని ఏర్పాటు చేయాలి. ఏయే పంటకు ఏయే సమయంలో సేంద్రియ ఎరువులను వాడాలో, ఎటువంటి తెగుళ్ళకు, చీడ పీడలకు ఏయే కాషాయాలు వాడలో ప్రభుత్వం చొరవతో విస్తృత ప్రచారం జరిపించాలి. సేంద్రియ ఎరువులను బహిరంగ మార్కెట్లలో లభించేటట్లుగా తక్కువ ధరకు దొరికేటట్లుగా ప్రభుత్వం మరింత చొరవ తీసుకోవాలి. అన్ని రాష్ట్రాలు సేంద్రియ వ్యవసాయాన్ని ప్రోత్సహించి, మన దేశం సేంద్రియ దేశంగా గుర్తింపు పొందేందుకు అడుగులు వేయాలి. ఇందుకు ముందుగా వ్యవసాయానికి ఆహార పరిశ్రమ హోదా కలిపించాలి. వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్తలు,

అధికారులు, మార్కెట్ విశ్లేషకులు, బ్యాంకు అధికారులు ఒక ప్రణాళిక ప్రకారం నిర్ణీత వ్యవధిలో ప్రతి గ్రామంలోను అందరూ అందుబాటులో ఉండేటట్లు చూసుకోవాలి. ఇలా అందరూ సమన్వయంతో ఆ గ్రామం యొక్క వాతావరణ పరిస్థితులను, నీటి లబ్ధతను, భూమి పరిక్షలను చేసి, ఏయే కాలంలో ఏయే పంటలను వేయాలో, ఎప్పుడు వేయాలో, రైతులకు తగు సూచనలు ఇవ్వాలి. దీనివలన రైతులకు వ్యవసాయ యంత్రాంగం మీద నమ్మకం పెరుగుతుంది. తద్వారా రైతులు తగినంత లాభాలను పొందవచ్చు. మన దేశంలో ఎన్నో ఏళ్ళనుండి వృథాగ పడిఉన్న బీడు భూములు దాదాపు రెండున్నర కోట్ల హెక్టారులు ఉన్నట్లు రికార్డులు చెప్తున్నాయి. ఎక్కడ అయితే ఈ భూములు ఉన్నాయో వాటిని వ్యవసాయ సెజ్ లుగా ప్రకటించి ఆసక్తి గలవారికి 12 హెక్టారులు ఒక యూనిట్ (10 హెక్టారులు సాగు, 2 హెక్టారులు నీటి నిలువకు) చేసి, సుమారుగా 10 సంవత్సరాలు లీజుకి ఇవ్వాలి. అలాగే ఇక్కడ పంట నిలువ చేసుకునేందుకు వీలుగా గిడ్డంగులను, ఆహార శుద్ధి కేంద్రాలను నెలకొల్పాలి. ఇంకా వీటికి పరిశ్రమలకు కల్పించే అన్ని వసతులను కల్పించాలి. వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయాలలోని విద్యార్థులు, శాస్త్రవేత్తలు, అధికారులు, బృందాలుగా ఏర్పడి ఈ సెజ్లను ప్రణాళికతో నిర్ణీత వ్యవధిలో పర్యవేక్షిస్తూ వాటికి కావలసిన సహాయ సహకారాలను ఎప్పటికప్పుడు అందిస్తూ వాటి విజయానికి తోడ్పడాలి, సెజ్ లలో సమీకృత, కార్పొరేట్ వ్యవసాయం సాగించాలి. కూరగాయలు, పండ్లు, పూలు, పట్టు పురుగులు, గొర్రెల పెంపకం, తేనె, నర్సరీలు ఇలా అన్ని రకాలను నీటి యొక్క అవసరాన్ని బట్టి సాగు చేసేటట్లు ప్రణాళికలను రూపొందించుకోవాలి. ఇలా చేయడం వలన రైతుల ఆదాయం మాత్రమే పెంచడం కాదు. పర్యావరణాన్ని కాపాడి సస్యశ్యామలమైన భూమిని భావి తరాలకు అందించగలం.

మామిడి పూత, పిందె రాలడానికి కారణమైన తేనెమంచు పురుగులు - సస్యరక్షణ

కె.నాగస్వామి, శాస్త్రవేత్త, డా.ఆర్.శ్రీనివాసరావు, కోఆర్డినేటర్, ఏరువాక కేంద్రం, ఖమ్మం

రైతు సోదరులు ఈ పురుగు ఉనికి, ఉధృతి పురుగుల లక్షణాలను గుర్తించడంతో పాటు యాజమాన్యానికి సంబంధించిన అవగాహన కలిగి ఉండాలి.

తేనెమంచు పురుగులు, మామిడి మీద వాటి ప్రభావం : తేనెమంచు పురుగులు గోధుమ రంగులో ఉండి సంవత్సరం పొడవునా మామిడి చెట్లపై నివశిస్తాయి. వంట సమయంలో పూత, కాయల మీద

మామిడి వాణిజ్యపరంగా సాగుచేసే పండ్ల రకాల్లో అతి ముఖ్యమైనది. పండ్లలో ఫలరాజుగా పేరుగాంచిన మామిడి సాగులో ప్రపంచంలో భారత దేశం అగ్ర స్థానం వహిస్తోంది. మామిడిలో పూత రావడం అనేది రెమ్మల వయస్సు, చెట్టులో నిల్వ ఉన్న ఆహార పదార్థాలు, వాతావరణ పరిస్థితులను బట్టి జరుగుతుంది. సాధారణంగా పూత జనవరి - ఫిబ్రవరి నెలకు పూర్తవుతుంది. పూత, పిందె దశలో మామిడిని ఆశించి బాగా నష్టాన్ని కలుగజేసే పురుగుల్లో రసం పీల్చే పురుగులైన తేనెమంచు పురుగుల అత్యంత ప్రమాదకరమైనవి. ఇవి మామిడి చెట్ల పెరుగుదల, పండ్ల దిగుబడిపై అధిక ప్రభావాన్ని కలుగజేస్తాయి.

పంటలేని సమయంలో మొక్కల కాండం మీద నివసిస్తాయి. పూత, పిందె సమయంలో ముఖ్యంగా పగలు, రాత్రి ఉష్ణోగ్రతల్లో తేడాలు ఎక్కువగా ఉండి ఉదయం పూట మంచు పడుతూ ఉండే పురుగు సంతతి అధికమవుతుంది.

తల్లి పురుగులు, పిల్ల పురుగులు గుంపులుగా చేరి లేత ఆకులు, పుష్పగుచ్ఛాలు, పూలు, పిందెల నుండి రసాన్ని పీలుస్తాయి. లేత ఆకులను ఆశించి రసాన్ని పీల్చడం వల్ల ఆకులు వంకరగా మారతాయి. ఆకుల చివర్లు అంచులు మాడిపోతాయి. రసాన్ని పీల్చడం వల్ల పూ మొగ్గలు, పూలు మాడి రాలిపోతాయి. ఈ

పురుగులు విసర్జించిన తేనె లాంటి తియ్యని పదార్థం ఆకులపై పడి శిలీంధ్రాలు పెరగడం వల్ల ఆకులపై, పూత కాడలపై, కాయలపై నల్లని మసి తెగులు వృద్ధి చెందుతుంది. జనవరి నుండి మార్చి వరకు ఇవి లేత ఆకులపై, పూ రెమ్మలపై 4-5 జీవిత చక్రాలను పూర్తి చేసుకుంటాయి.

ఈ పురుగులు గోధుమ రంగులో ఉండి వేగంగా కదులుతుంటాయి. ఉధృతి బాగా ఉన్నప్పుడు రెమ్మలను కదిలిస్తే టపటపమని శబ్దం చేస్తూ కదులుతుంటాయి. దీన్ని బట్టి పురుగు ఉనికిని గుర్తించి యాజమాన్య చర్యలు చేపట్టాలి. ఈ పురుగుల వల్ల 20-100 శాతం వరకు నష్టం వాటిల్లుతుంది. కాయలపై మసి తెగులు వృద్ధి చెంది నాణ్యతను కోల్పోవడం వల్ల మార్కెట్లో సరైన ధర పలకదు.

యాజమాన్యం : ఈ పురుగుల యాజమాన్యాన్ని మూడు దఫాలుగా వివిధ దశల్లో చేపట్టాలి.

మొదటి దఫా : పూ మొగ్గలు ప్రారంభం కాగానే క్లోరిఫైరిఫాస్ 2 మి.లీ. + డైక్లోరోవాస్ 0.5 మి.లీ. లీటరు నీటికి కలిపి కాండం, కొమ్మలు బాగా తడిచేలా పిచికారీ చేయాలి. ఈ మందులతో పాటు వేప సంబంధిత మందులను కలిపి పిచికారీ చేసుకున్నట్లుయితే మంచి ఫలితాలు వస్తాయి.

రెండవ దఫా : పచ్చిపూత దశలో ఇమిడాక్లోప్రిడ్ 0.3 మి.లీ. లేదా థయోమిథాక్సామ్ 0.3 గ్రా. లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి. ఈ రెండింటిలో ఏదో ఒక మందును లీటరు నీటికి కలిపి 15 రోజుల వ్యవధిలో రెండుసార్లు మందులను మార్చి మార్చి పిచికారీ చేయాలి. ఒకే మందును రెండుసార్లు పిచికారీ చేయరాదు. థయోమిథాక్సామ్ మందును 0.3 గ్రా. ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేయడం వల్ల పూత కాపు సమయంలో తేనెమంచు పురుగులను సమర్థవంతంగా అరికట్టవచ్చు.

మూడవ దఫా : ఎండు పూత దశలో అనగా పిందెలు ఏర్పడి గచ్చకాయ పరిమాణంలో ఉన్న దశలో ఫిప్రోనిల్ 2 మి.లీ. లేదా ఎసిఫేట్ 1.5 గ్రా. మందును లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసి తేనెమంచు పురుగుల ఉధృతిని అరికట్టవచ్చు.

గమనిక :

- ❖ పూత సమయంలో వీలైనంత వరకు ఎలాంటి పురుగు మందులు వాడరాదు.
- ❖ ఇమిడాక్లోప్రిడ్ మందును పూత పూయక ముందే పిచికారీ చేసుకోవాలి.
- ❖ పూత బాగా ఉన్నప్పుడు పురుగుమందులను పిచికారీ చేయడం వల్ల పుప్పొడి రాలి పరాగ సంపర్కానికి తోడ్పడే కీటకాలు నశిస్తాయి. ●

రైతు స్థాయిలో వానపాముల ద్వారా సేంద్రియ ఎరువుల తయారీ - ప్రాముఖ్యత

ఎ.లత రాణి, వై.సంతోషి లావణ్య, డా.ఎం. రాజేశ్వర్ నాయక్, నేల ఆరోగ్య సంరక్షణ ప్రయోగశాల, వ్యవసాయ కళాశాల, రాజేంద్రనగర్, హైదరాబాద్

వానపాముల పెంపకంతో పనికిరాని సేంద్రియ పదార్థాలను సారవంతమైన ఎరువుగా తయారు చేసే విధానాన్ని వర్మీ కంపోస్టు అంటారు.

వానపాములు నేలలో ఉండి మట్టిని తిరగతోడి, నేలను గుల్లబారేటట్లు చేస్తాయి. వానపాములు వినర్డించే వ్యర్థ పదార్థాల ద్వారా వర్మీ కాస్టింగ్స్ తయారవుతాయి.

ఉపయోగాలు :

- ❖ నేలను సారవంతం చేసే సూక్ష్మ జీవుల పెరుగుదలకు తోడ్పడతాయి.
- ❖ నేలను గుల్లబారేటట్లు చేస్తాయి.
- ❖ భూమి నీటి పరిగ్రహణ శక్తిని పెంచుతాయి.
- ❖ మొక్కల రోగ నిరోధక శక్తిని పెంపొందిస్తాయి.
- ❖ వాతావరణ కాలుష్యం తగ్గించడానికి తోడ్పడుతుంది.
- ❖ కూరగాయలు, పండ్లు, ఇతర ఉత్పత్తుల నాణ్యత పెరుగుతుంది. వాటికి మంచి రంగు, రుచి,

వాసన వస్తాయి. రవాణాలో నిల్వ ఉండే గుణం పెరుగుతుంది.

వర్మీ కంపోస్టు పాక / బెడ్లను తయారు చేసుకునే విధానం:

- ❖ భూమికి సమాంతరంగా 50 అడుగుల పొడవు, 3 అడుగుల వెడల్పు 1 అడుగు లోతు ఉండేటట్లు ఈ బెడ్లు తయారు చేయాలి. ఈ బెడ్ల అడుగు భాగం గట్టిగా ఉండేలా చేయాలి. శాశ్వతంగా ఏర్పాటు చేసే వాటికి ఇటుక పొడితో గట్టిగా చేయవచ్చు. లేదా పేడను ఉపయోగించి గట్టి పర్చవచ్చు.
- ❖ ఇలా ఏర్పాటు చేసుకున్న బెడ్లపై సుమారు 45 సెం.మీ. ఎత్తు వరకు కుళ్ళుతున్న వ్యర్థ పదార్థాలను వేసి, వాటిపై 5 నుండి 10 సెం.మీ. మందం వరకు పేడను వేయాలి. వ్యర్థ పదార్థాలు, పేడను వేసేటప్పుడు బెడ్లపైన నీటితో తడపాలి.
- ❖ ఎల్లప్పుడూ 50-60 శాతం తేమ సరిపోయేలా నీటిని చల్లుతూ ఉండాలి.
- ❖ ఒక వారం తర్వాత బెడ్లపై వానపాములను ప్రతి చదరపు మీటరుకు వెయ్యి చొప్పున వదలాలి.

- ❖ వానపాములు ఆహారాన్ని, తేమను వెతుక్కుంటూ లోపలికి వెళతాయి. ఇవి ప్రతి రోజు తమ బరువుకు తగ్గ ఆహారాన్ని తీసుకుంటాయి.
- ❖ పాత గోనే సంచులను గానీ, వరిగడ్డిని గాని బెడ్లపైన పరచాలి. ఇలా చేయడం వలన వీటిలో తేమ నిల్వ ఉండడమే కాకుండా వానపాములకు పక్షులు, చీమల నుండి రక్షణ కలిగించవచ్చు.
- ❖ బెడ్లకు వందిరి నీడను కల్పించాలి. వానపాములను వదిలిన బెడ్లపై ప్రతి రోజు పలుచగా నీరు చల్లుతూ ఉండాలి.

తయారైన కంపోస్టు తీసే పద్ధతి :

- ❖ సాధారణంగా 2-3 నెలల్లో వర్మీ కంపోస్టు ఎరువు తయారవుతుంది. పూర్తిగా తయారైన కంపోస్టు నల్లగా, తేలికగా ఉంటుంది.
- ❖ ఎరువు తయారైన తర్వాత వానపాము అందులో నిలువక, పైకి వచ్చి గోనె సంచులకు అతుక్కొని ఉంటాయి.
- ❖ వర్మీ కంపోస్టు తయారైందని తెలుసుకోవడానికి ఇది గుర్తుగా భావించవచ్చు.
- ❖ ఈ దశలో నీరు చల్లడం ఆపివేస్తే వానపాములు తేమను వెతుక్కుంటూ అడుగు భాగంలో ఉన్న బెడ్డింగ్ పొరకు చేరతాయి. ఈ విధంగా తయారైన ఎరువును చిన్న చిన్న కుప్పలుగా చేసుకొని 2-3 సెం.మీ. జల్లెడతో జల్లించి సంచుల్లో నింపి నీడలో నిల్వ చేయాలి.

ఎండిన ఆకులు, వ్యవసాయ వ్యర్థ పదార్థాలైన మొదళ్ళు, పంట మార్పిడి తర్వాత వచ్చే పొట్టు, వర్షాకాలంలో లభించే కలుపు మొక్కలు, పండ్ల తోటలలో లభించే వ్యర్థాలు, కూరగాయల పండ్ల మార్కెట్లో లభించే పదార్థాలు ఉపయోగించడం శ్రేష్టం.

వర్మీ కంపోస్టు తయారీలో చేయకూడనివి :

- ❖ వర్మీ కంపోస్టు తయారీకి పచ్చి పదార్థాలు వాడరాదు. కుళ్ళే ప్రక్రియలో వేడి ఉత్పన్నమై వానపాములు చనిపోతాయి.
- ❖ తేమ ఎక్కువైతే ఎరువు తొందరగా తయారవదు. తేమ 50 శాతం కంటే ఎక్కువైనా పదార్థాలు కుళ్ళిపోయి వానపాములు చనిపోతాయి.
- ❖ వానపాములకు వేసే వ్యర్థ పదార్థాల్లో గాజు పెంకులు, ప్లాస్టిక్ పదార్థాలు, ఇనుప ముక్కలు లేకుండా జాగ్రత్త వహించాలి.

వర్మీ కంపోస్టు వాడే విధానం :

పంట	మోతాదు (ఎకరాకు)	వాడే విధానం
వరి	1 టన్ను	నాటిన తర్వాత
చెరకు	1.5 టన్నుల	దుక్కిలో
పత్తి	1 టన్నుల	దుక్కిలో
మిరప	1 టన్ను	దుక్కిలో
వేరుశనగ	1 టన్ను	దుక్కిలో
పొద్దుతిరుగుడు	1.5 టన్ను	దుక్కిలో
మొక్కజొన్న	1 టన్ను	దుక్కిలో

రాష్ట్రంలో నిషేధింపబడిన క్రిమి సంహారక మందుల జాబితా

ఈ దిగువ పేర్కొనబడిన క్రిమి సంహారక మందులు రాష్ట్రంలోని పురుగు మందుల పరీక్షా కేంద్రాలలో నాసిరకంగా నమోదు అయ్యాయి. అందువలన కింద సూచించిన తయారీ కంపెనీ బ్యాచ్ నెంబరు గల క్రిమి సంహారక మందు నిల్వ చేయడం, అమ్మడం నిషేధించాం. రైతులు ఈ విషయాన్ని గమనించాలి.

క్ర.సం	కంపెనీ పేరు	నాసిరకంగా గుర్తించిన పురుగుమందు	బ్యాచ్ నెం.
1.	అదామా ఇండియా ప్రైవేటులిమిటెడ్	ఫిప్రోనిల్ 5 శాతం (ట్రైడేన్ఎమ్-అగాడి ఎస్.సి)	706022

వేసవిలో సాగుచేసే టమాటలో కాయ తొలిచే పురుగుల సమస్య - సస్యరక్షణ పద్ధతులు

ఆర్.శ్రవణ్ కుమార్, అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, కె.గోపాల క్రిష్ణమూర్తి, అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, కె.నాగాంజలి, అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, జె.భార్గవి, అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, జె.రాజేందర్, అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, వ్యవసాయ కళాశాల, అశ్వారావుపేట, ఖమ్మం జిల్లా.

మన ఉభయ తెలుగు రాష్ట్రాలలో సాగుచేసే కూరగాయ పంటలలో టమాట చాలా ముఖ్యమైనది. టమాటను ఇష్టపడని వారు ఉండరని చెప్పటం అతిశయోక్తి కాదు. ఈ టమాట పంటను అన్ని సీజన్లలో సాగుచేయవచ్చు. ఈ పంటను రకరకాల నేలల్లో పండించవచ్చు. బాగా నీరు ఇంకే బరువైన గరప నేలలు ఈ టమాట పంట సాగుకి అనుకూలం. మురుగు నీటి వసతి లేని భూములు ఈ పంటను పండించడానికి అనువుగా ఉండవు. ఈ పంటను వేసవిలో జనవరి - ఫిబ్రవరి మాసాలలో నాటుకోవచ్చు. ఈ వేసవి సమయంలో సాగుచేసే టమాట పంటను చాలా రకాల పురుగులు ఆశించి నష్టం చేస్తుంది. వాటిలో కాయతొలిచే పురుగులు ఆశించినట్లయితే నష్టం ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఈ కాయతొలిచే పురుగుల గురించి చూద్దాం.

పొగాకు లద్దె పురుగు : ఈ పురుగు టమాట పంటనాశించే వాటిలో చాలా ముఖ్యమైనది. టమాటతో పాటు మిరప, పత్తి, బెండ, పత్తి, వేరుశనగ లాంటి పంటలను కూడా ఆశించి నష్టం కలుగజేస్తుంది. ఈ పురుగు తల్లి రెక్కల పురుగు మధ్యస్త పరిమాణంలో ఉంటుంది. ఈ తల్లి రెక్కల పురుగు ఆకుల అడుగు భాగంలో గుడ్లను గుంపులు గుంపులుగా పెడుతుంది. గుడ్ల నుంచి వారం రోజులలో పిల్ల పురుగులు బయటకి వస్తుంది. తొలి

దశలో ఈ పిల్ల పురుగులు లేత ఆకు పచ్చ రంగులో ఉంటాయి. పెరిగిన పిల్ల పురుగులు (లార్వాలు) గోధుమ రంగులో ఉంటాయి. ఈ లార్వాలు వాటి తర్వాతి దశను అంటే కోశస్థ దశను భూమిలో జరుపుకొంటాయి.

ఈ పురుగుల (లార్వాల) వలన కలిగే నష్టాన్ని గమనించినట్లయితే మొదటగా లార్వాలు ఆకులను గీకితని, వాటిని జల్లెడాకులుగా మారుస్తాయి.

ఉధృతి ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు ఆకులను పూర్తిగా తినివేసి మొక్కలను మోడుల్లాగా చేస్తాయి. కాయలు ఏర్పడిన తర్వాత లార్వాలు కాయలపై రంధ్రాలు చేసుకొని లోపల ఉన్న గుజ్జను, గింజలను తిని వేస్తాయి. కాయలపై ఉన్న ఒక క్రమమైన ఆకారం లేని రంధ్రాలు, వాటిలో ఉన్న విసర్జక పదార్థాన్ని బట్టి, ఈ లద్దె పురుగు ఆశించినదని చెప్పవచ్చు. ఈ పురుగులు పగలు మొక్కల మొదళ్ళలో, భూమిలో ఉండి, రాత్రి పూట బయటికి వచ్చి నష్టం చేస్తాయి.

సస్యరక్షణ :

- ❖ సమూహాలుగా ఉన్న గుడ్లను, చిన్న చిన్న లార్వాలను ఏరి నాశనం చేయాలి.
- ❖ లింగాకర్షక బుట్టలను సుమారుగా ఎకరాకి 4-5 అమర్చి ఈ పురుగు ఉనికిని గమనించాలి.
- ❖ ఆముదం పంటని ఎర పంటగా, ఒక ఎకరా టమాట పంటలో 50 ఆముదం మొక్కలు ఉండేటట్లు విత్తుకొని ఆముదంపై ఆశించిన చిన్న చిన్న లార్వాలను, గుడ్లను గమనించి చంపివేయాలి.
- ❖ 5 శాతం వేపగింజల కషాయం ద్రావణాన్ని సాయంత్రం వేళల్లో పిచికారీ చేయాలి.
- ❖ అవసరమైతే క్విన్లోఫాస్ 2 మి.లీ. లేదా

క్లోరిఫైరిఫాస్ 2 మి.లీ. లేదా కార్బరిల్ 3 గ్రా. లేదా ఫ్లూబెండమైడ్ 0.3 మి.లీ. లేదా థయోడికార్బ్ 1 గ్రా. మందును, ఒక లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

- ❖ బాగా పెరిగిన పెద్ద లార్వాలును, 10 కిలోల తవుడులో 1 కిలో బెల్లం, 1 లీటరు మోనోక్రోటోఫాస్ లేదా 1 కిలో కార్బరిల్ మందును తగినంత నీటిలో కలిపి చిన్న చిన్న ఉండలుగా చేసి విషపు ఎరను తయారు చేసి, చేలో భూమిమీద మొక్కల మొదళ్ళ దగ్గరగా చల్లి, పెద్ద లార్వాలను చంపివేయవచ్చు.

శనగ పచ్చ పురుగు : ఈ పురుగు కూడా టమాట పంటను ఆశించి తీవ్ర నష్టం కలుగజేస్తుంది. ఇది టమాటనే కాకుండా మిరప, వేరుశనగ, పత్తి, శనగ లాంటి పంటలను ఆశిస్తుంది. ఈ పురుగు తల్లి రెక్కల పురుగు లేత ఆకులమీద, పూ మొగ్గలు, పూలపైన, కాయలపై తెల్లని గుండ్రంగా ఉండే గుడ్లను విడివిడిగా పెడుతుంది.

గుడ్ల నుంచి వెలువడిన పిల్ల పురుగులు (లార్వాలు) మొదటగా లేత ఆకులను తినేస్తాయి. కాయలు ఏర్పడిన తర్వాత, కాయలోపల తలను ఉంచి, మిగతా శరీరాన్ని బయటే ఉంచి కాయ లోపలి గుజ్జుని, గింజలని తినేస్తాయి. కాయలపై ఉన్న గుండ్రని రంధ్రాలను బట్టి ఈ పురుగు ఆశించినది అని చెప్పవచ్చు. రంధ్రాలున్న కాయలను వినియోగదారులు కొనడానికి ఇష్టపడరు కాబట్టి దిగుబడి, రాబడి తగ్గిపోతుంది.

సస్యరక్షణ :

- ❖ ఎకరానికి 4-5 లింగాకర్షక బుట్టలు అమర్చి పురుగు ఉనికిని, ఉధృతిని గమనించి నివారణ చర్యలు చేపట్టాలి.
- ❖ ట్రైకోగ్రామ పరాన్న జీవులను ఎకరానికి 20,000 చొప్పున విడుదల చేయాలి.
- ❖ ప్రతి 10 వరుసల టమాటకి, 2 వరుసల బంతిని ఎర పంటగా నాటుకోవాలి. బంతి పూలను ప్రతిరోజు గమనిస్తూ, గుడ్లను గమనించిన వెంటనే 5 శాతం వేప గింజల కషాయం పిచికారీ చేయాలి.
- ❖ ఎచ్.ఎన్.పి.వి. అనే వైరస్ ద్రావణాన్ని సాయంత్రం వేళల్లో పిచికారీ చేయాలి.
- ❖ రసాయన మందులైన ఫ్లూబెండమైడ్ 0.3 మి.లీ. మందును ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి నాటిన 28, 35 రోజులకి పిచికారీ చేయాలి. క్లోరిఫైరిఫాస్ 2 మి.లీ లేదా క్విన్లోఫాస్ 2 మి.లీ. మందులను ఒక లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసి ఈ పురుగును అరికట్టవచ్చు.
- ❖ రసాయన పురుగు మందులు వాడిన / పిచికారీ చేసిన వెంటనే కాయలు కోయరాదు. ఈ పురుగు మందులు పిచికారీ చేసే ముందే కాయలని కోయాలి.

పాడి పశువులలో పునరుత్పత్తి సంబంధిత సమస్యలు - నివారణ చర్యలు

డా.జి.ప్రియాంక, వెటర్నరీ అసిస్టెంట్ సర్జన్, వనపర్తి, జనగామ, డా.జె.రాజు, పి.ఎచ్.డి.

పాడి పశువులలో పునరుత్పత్తి సామర్థ్యం అనేది అత్యంత ముఖ్యమైన అంశం. ఇది అనేక అంశాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. హార్మోనుల అసమతుల్యత, పోషకాల లోపం, ఈనటంలో కష్టం అవడం వలన గర్భసంచి దెబ్బతినడం, మొదలగు కారణాలు పశువులలో పునరుత్పత్తి సామర్థ్యాన్ని తగ్గిస్తాయి.

పాడి పశువులలో ముఖ్యమైన పునరుత్పత్తి సంబంధిత సమస్యలు :

- ❖ పశువులు ఎదకు రాకపోవడం (అనీస్ట్రమ్)
- ❖ మూగ ఎద / ఎదను సరిగా గుర్తించలేకపోవడం
- ❖ గర్భకోశ వాపు (ఎండోమెట్రైటిస్)
- ❖ మెయ్యవేయడం (ప్రొలాప్స్)
- ❖ ఈనిన వెంటనే మాయవేయకపోవడం
- ❖ పశువులు తిరిగి పొర్లడం (రిపీట్ బ్రీడింగ్)
- ❖ ఈనడం కష్టమవడం

పాడి పశువులు సాధారణంగా ప్రతి 21 రోజులకు ఒకసారి ఎదకు వస్తాయి. ఎద సమయం ఆవులలో 24 గంటలు, గేదెలలో 36 గంటలు ఉంటుంది. ఈ సమయంలో కృత్రిమ గర్భధారణ చేయడం ద్వారా చూడికట్టడానికి అవకాశం ఉంటుంది. పశువు ఆరోగ్య వ రి స్థి తి, హార్మోనుల అసమతుల్యత, పోషకాహారలోపం, గర్భాశయవాపు, వాతావరణ పరిస్థితులు వంటి అంశాలు పశువులు సకాలంలో ఎదకు రాకపోవడానికి కారణంగా చెప్పవచ్చు.

నివారణ : ప్రతి సంవత్సరం 2-3 సార్లు బాహ్య, అంతర పరాన్న జీవుల నిర్మూలనకు మందులను వాడడం, పశుగ్రాస కొరత సమయంలో సరైన దాణా, సైలేజీ, మినరల్ మిక్చర్ను అందించడం, అధిక వేడి, వడగాలులు వంటి వాతావరణ పరిస్థితుల నుండి

రక్షించేలా జాగ్రత్తలు తీసుకోవడం, గర్భాశయ సంబంధిత జబ్బులకు చికిత్స చేయించడం, గర్భకోశ లోపాలను స్థానిక పశువైద్యాధికారితో పరీక్ష చేయించి తెలుసుకోవడం, హార్మోనుల అసమతుల్యతను హార్మోను చికిత్స చేయడం ద్వారా పశువులు సకాలంలో ఎదకు వచ్చేలా చేయవచ్చు.

మూగ ఎద : మూగ ఎద ముఖ్యంగా గేదెలలో కనిపిస్తుంది. ఎద లక్షణాలను గుర్తించలేకపోవడం వలన, కృత్రిమ గర్భధారణ చేయకపోవడం వలన పాడి రైతులు నష్టపోతున్నారు. ప్రతి రోజు ఉదయం, సాయంత్రం క్రమం తప్పకుండా పశువులను పరిశీలించడం, టేజర్బుల్ను వాడడం వలన మూగ ఎద, బలహీనమైన ఎదను గుర్తించవచ్చు.

గర్భకోశ వాపు (ఎండోమెట్రైటిస్) : గర్భాశయ లోపలి పొర వాచిపోవడం వలన పాడి పశువులు సకాలంలో ఎదకు రాకపోవడం, 2-3 సార్లు కృత్రిమ గర్భధారణ చేయించినా చూడి కట్టకపోవడం, వంటి సమస్యలు వస్తాయి. ముఖ్యంగా ఈనడంలో కష్టం అవడం, అపరిశుభ్రమైన కృత్రిమ గర్భధారణ పద్ధతుల వలన, గర్భకోశవాపు వస్తుంది.

నివారణ : పశువులు ఈనేటప్పుడు పరిసరాలు పరిశుభ్రంగా ఉంచటం, కృత్రిమ గర్భధారణ చేసేటప్పుడు జాగ్రత్తలు తీసుకోవడం, బ్రుసెల్లోసిస్ వంటి వ్యాధులలో ఆంటీ బయాటిక్స్ను గర్భాశయంలోకి ఇవ్వడం, ఆంటీ సెప్టిక్ మందును (సోవిడాన్ అయోడిన్) గర్భకోశంలో ఎక్కించడం ద్వారా గర్భకోశవాపును తగ్గించవచ్చు.

మెయ్య (ప్రోలాప్స్) :

- ❖ పాడిపశువులలో చూడి చివరి దశలో లేదా ఈనిన తర్వాత 3-4 రోజులలో మెయ్య సమస్య వస్తుంది. దీనికి ప్రధాన కారణాలు పోషకాహార లోపం, గర్భాశయ కండరాలు, లిగమెంట్ల పట్టు తగ్గిపోయి బలహీనమవడం, ఈనడం కష్టమవడం వలన దూడను బలంగా లాగడం వల్ల మెయ్య సమస్య వస్తుంది. ముఖ్యంగా ఇది ఎక్కువ ఈతలు ఈనిన పశువులలో కనిపిస్తుంది.
- ❖ మెయ్య సమస్య ఈనడానికి ముందు వచ్చినట్లయితే వెంటనే పశువైద్యుని సంప్రదించి బయటికి వచ్చిన మెయ్యను లోపలికి తోసి కాల్షియం, ఫాస్ఫరస్, విటమిన్ - ఎ వంటి ఇంజెక్షన్లు ఇప్పించాలి.
- ❖ ఒకవేళ ఈనిన తరువాత సమస్య వస్తే మెయ్యను ఆంటీసెప్టిక్ డ్రావణంతో శుభ్రంగా కడిగి, మెయ్య సైజును తగ్గించి లోపలికి నెట్టి, అవసరమైతే మాసం దగ్గర తిరిగి బయటికి రాకుండా కుట్లు వేస్తారు. 3-5 రోజుల వరకు ఆంటీబయోటిక్ మందులు, నొప్పి నివారణ మందులు వేసి తర్వాత కుట్లు విప్పతారు.
- ❖ ముఖ్యంగా మెయ్య సమస్య ఉన్న పశువులలో గర్భసంచిపై ఒత్తిడి పడకుండా తక్కువ మేతను ఇస్తూ, ముందు కాళ్ళు కిందికి, వెనక కాళ్ళు పైకి ఉండేలాగా పశువులను కట్టి వేయడం ద్వారా మెయ్య సమస్యను కొంత వరకు నివారించవచ్చు.

ఈనిన వెంటనే పశువులు మాయ వేయకపోవడం

(రిటెన్షన్ ఆఫ్ ప్లాసెంటా) : ఇది సాధారణంగా ఈడుసుకుపోయిన, నెలలు నిండక ముందే ప్రసవించిన పశువులలో గమనిస్తాం. ఈనిన తరువాత గర్భకోశ చలనాలు సరిగా లేకపోవడం, కాల్షియం, విటమిన్ - ఎ వంటి పోషకాల లోపం, హార్మోన్లు

అసమతుల్యత వల్ల ఈ సమస్య వస్తుంది. ఈనిన తర్వాత 24 గంటల తర్వాత కూడా మాయవేయకపోతే పశువైద్యుని సంప్రదించి శాస్త్రీయ పద్ధతుల్లో మాయను తీసివేయించాలి. ఎక్స్పార్ వంటి యుటిరైన్ క్లీనింగ్ డ్రావణంను 100 మి.లీ. చొప్పున 3 రోజులు తాగించడం వలన గర్భకోశం 45 రోజులలో తిరిగి మామూలు స్థితికి చేరుకుంటుంది.

పశువులు తిరిగి పొర్లడం (రిపీట్ బ్రీడింగ్) : పాడి పశువులలో 3 లేదా అంతకన్నా ఎక్కువ సార్లు వీర్యదానం చేసినప్పటికీ చూడి కట్టకుండా తిరిగి 21 రోజులకు ఎదకు రావడాన్ని రిపీట్ బ్రీడింగ్ లేదా తిరిగి పొర్లడం అంటారు. ఇది ముఖ్యంగా జననేంద్రియ వ్యవస్థలో నిర్మాణ లోపం వలన లేదా అండాశయాలపై సిస్టులు ఏర్పడడం వలన లేదా అండాశయాల నుండి అండం ఆలస్యంగా విడుదల అవడం వలన, పోషకాహార లోపం, దీర్ఘకాలిక రోగాల వల్ల కూడా వస్తుంది.

- ❖ అండాశయాలపై సిస్టులు ఉన్నట్లయితే హార్మోను ఇంజెక్షన్లు ఇవ్వడం ద్వారా సిస్టులు కరిగిపోయేలా చేసి తద్వారా ఎదకు వచ్చేలా చేయవచ్చు. ఎద సమయంలో కృత్రిమ గర్భధారణ ద్వారా వీర్యదానం చేసి పశువు చూడి కట్టేలా చేయవచ్చు.
- ❖ మాంసకృత్తులు, పిండి పదార్థాలు, ఖనిజ లవణాలు, విటమిన్లు సరైన మోతాదులో ఇవ్వడం వలన పోషకాహార లోపం ఏర్పడకుండా హార్మోనుల అసమతుల్యత ఏర్పడకుండా చూడవచ్చు.
- ❖ శాస్త్రీయమైన కృత్రిమ గర్భధారణ విధానం ద్వారా కూడా తిరిగి పొర్లడాన్ని నివారించవచ్చు.

పాడి పశువు లాభసాటిగా ఉండాలంటే పశువులు ఒకటిన్నర సంవత్సరం వయస్సులో ఎదకు వచ్చి సకాలంలో చూలు కట్టాలి. ప్రతి సంవత్సరం ఈనాటి. పది సంవత్సరాల వయస్సులో 7-8 దూడలు ఈనాటి. ఈ విధంగా పశువులలో పునరుత్పత్తి సామర్థ్యం పెంచాలంటే, వాటిలోని పునరుత్పత్తి సమస్యలు వాటి కారణాలు తెలుసుకొని వాటి యాజమాన్యంలో తగిన చర్యలు తీసుకోవాలి. పశుపోషణ లాభసాటిగా ఉండాలంటే గర్భధారణ శాతం 80, దూడల పుట్టుక శాతం 75 గాను ఉండాలని పరిశోధకులు భావిస్తున్నారు.

యాజమాన్యంలో లోపాలు : పాడిపశువులను సరైన రీతిలో పోషించాలి. వాటికి ఇచ్చే ఆహారంలో అన్ని పోషక పదార్థాలు ఉండాలి. శరీర పోషణకు, పాల ఉత్పత్తికి సరిపడే ఆహారాన్ని ఇవ్వాలి. ఖనిజ లవణాలు తగినంతగా ఇవ్వాలి. మూగ ఎదను జాగ్రత్తగా గమనించి కృత్రిమ గర్భధారణ సకాలంలో చేయించాలి. పశు పోషకులకు పాడి పశువుల ఎద

లక్షణాలను వివరించి చెప్పాలి, తెలుసుకోవాలి. పాడి పశువులకు గర్భకోశ సంబంధమైన వ్యాధులు, అంటువ్యాధులు రాకుండా కాపాడుకోవాలి.

కృత్రిమ గర్భధారణ చేయించడంలో లోపాలు : కృత్రిమ గర్భధారణ చేసే కేంద్రాలలో వీర్యనాళికలను ద్రవ నత్రజని పాత్రను నిబంధనలు పాటిస్తూ సక్రమంగా భద్రపరచాలి. లేకపోతే వీర్యం పాడై గర్భధారణ సరిగా జరగదు. కృత్రిమ గర్భధారణ చేసేటప్పుడు వీర్యనాళికలను సరైన పద్ధతిలో తీసి కరిగించాలి. కృత్రిమ గర్భధారణకు ఉపయోగించే పరికరాలు పరిశుభ్రంగా ఉంచాలి. వీర్యాన్ని సరైన స్థలంలో గర్భకోశ అంతర ద్వారం దగ్గర నెమ్మదిగా విడుదల చేయాలి.

వాతావరణంలో మార్పులు : ఎండాకాలంలో పాడి పశువులు ఎదకు సరిగ్గా రావు. ఎద లక్షణాలు కనిపించవు. కాబట్టి పశుపోషకులకు కూడా ఎద లక్షణాలను పరిశీలించడం శిక్షణ ఇవ్వాలి. పాడి

ఈనడం కష్టమవడం : పశువుల గర్భంలోని దూడ పరిమాణం పెద్దదిగా ఉండడం లేదా గర్భాశయంలో దూడ పొజిషన్ లో మార్పులు ఉండి కాళ్ళు లేదా మెడ దగ్గర వంగిపోవడం, కవలలు ఉండడం లేదా జన్మపరమైన లోపాలతో జన్మించే దూడలు గర్భంలో ఉండడం లేదా గర్భశయ కండరాల సంకోచ వ్యాకోచాలతో లేదా ఏర్పడడం, కాల్షియం లోపం వల్ల కూడా పాడి పశువులలో ఈనడం కష్టం అవుతుంది.

❖ నొప్పులు ప్రారంభం అయి 4-5 గంటలు గడిచినా దూడ బయటికి రాకపోవడం, దూడ కాళ్ళు లేక తోక వేలాడుతూ పిండం బయటికి రానట్లుంటే వెంటనే పశువైద్యుని సంప్రదించి

దూడ బయటికి వచ్చేలా జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి. యుటిరైన్ ఇనర్షియా అంటే ఆక్సిటోసిన్ హార్మోను లోపం, కాల్షియం లోపం వలన కూడా పశువులు ఈనడంలో కష్టం అవుతుంది. ఈ సమయంలో పశువైద్యుని సంప్రదించి తగిన చికిత్స చేయించడం ద్వారా సులభంగా ఈనేలా చేయవచ్చు.

పైన తెలిపిన వివిధ కారణాలను ముందే తెలుసుకొని జాగ్రత్తలు తీసుకోవడం వలన పాడిపశువులు సకాలంలో ఎదకు వచ్చి కట్టడం ద్వారా పాడి రైతులకు ఆర్థికంగా లాభం జరుగుతుంది. ●

పశువులను తీవ్రమైన వడగాల్పుల నుండి రక్షించాలి. ఎండాకాలంలో గేదెలకు ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. వీటిలో వేసవిలో ఎద అర్ధరాత్రి నుండి తెల్లవారు జాము వరకు ఉంటుంది. ఎద కాలం కూడా 6-12 గంటలు మాత్రమే ఉంటుంది. వేసవిలో రైతులు వారి గేదెలను ఉదయాన్నే తప్పనిసరిగా పరికించి చూడాలి. మానం ఉబ్బడం మొదలైన లక్షణాలు గమనిస్తే వెంటనే డాక్టరును సంప్రదించి ఎదలో ఉండేమో తెలుసుకొని కట్టించాలి. గేదెలను పాకలలోనే ఉంచి మంచి మేపు, పుష్కలంగా నీరు అందేలా చూడాలి. అవకాశం ఉన్నంతవరకు గేదెలను 2-3 సార్లు కడగాలి. పాకల చుట్టూ నీడనిచ్చే చెట్లు నాటితే చల్లగా ఉంటుంది. వేసవి వేడిలో గేదెలను మేపుకు బయటికి తోలరాదు. జన్మ సంబంధమైన కారణాలు కొన్ని వంశపారంపర్య కారణాల వల్ల పాడి పశువుల జననేంద్రియాలలో లోపాలు రావచ్చు. కాబట్టి అటువంటి పశువులను పునరుత్పత్తికి ఉపయోగించకూడదు.

గొడ్డుమోతు సమస్యలు : ఆలస్యంగా ఎదకు రావడం, ఈనిన తరువాత ఎదకు రాకపోవడం, ఎన్నిసార్లు దాటించినా కట్టకపోవడం తరచుగా ఎదురయ్యే

సమస్యలు. ఈ సమస్యలను గొడ్డు మోతు సమస్యలు అంటాము. ఇవి శాశ్వతంగా ఉంటే ఆ పశువును మందలో నుండి వేరుచేయాలి. ఈ విషయంలో జాగ్రత్తపడి తగిన చర్యలు తీసుకున్నట్లయితే వీటిని నివారించడానికి అవకాశం ఉంది.

సకాలంలో ఎదకు రాకపోవడం : పశువులు ఆలస్యంగా ఎదకు రావడం, ఈనిన తర్వాత సకాలంలో ఎదకు రాకపోవడం, సాధారణ సమస్య. ఇది గేదెలలో ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. దీర్ఘవ్యాధుల వల్ల కూడా సక్రమంగా ఎదకు రావు. ఆహార లోపం వల్ల అండాశయం సక్రమంగా వృద్ధి చెందక పశువులు సకాలంలో ఎదకు రావు. సకాలంలో ఎదకు రావాలంటే 10 నెలల వయస్సు పెయ్యలకు రెండు సంవత్సరాల పద్దలకు రోజుకు 30 గ్రా.లవణ మిశ్రమం పెట్టాలి. పశువులకు సమీకృత ఆహారం అందిస్తే ఈ లోపాలు సరిదిద్దవచ్చు.

తిరిగి పొర్లడం : పశువు సకాలంలో సక్రమంగా ఎదకు వస్తుంది. అయితే ఆ పశువుకు రెండు మూడుసార్లు గర్భధారణ చేసినా చూలుకట్టదు. తిరిగి ఎదకు వస్తుంది. దీన్నే తిరిగి పొర్లడం లేదా, రిపీట్ బ్రీడింగ్ అంటారు. గర్భాశయంలో నూక్లజీవులు

ప్రవేశించినప్పుడు సకాలంలో గర్భధారణ చేయించకపోవడం వల్ల, లేదా వీర్యం నాణ్యత సరిగ్గా లేకపోవడం వల్ల ఇది జరగవచ్చు. ఈ విషయంలో పశువుల డాక్టరును సంప్రదించి తగిన చర్యలు తీసుకోవాలి.

గర్భాశయ వ్యాధులు :

- ❖ అపరిశుభ్ర పరిసరాల వల్ల పశువులు ఈనేటప్పుడు అజాగ్రత్తవల్ల, ఈనడంలో కష్టం కలిగినప్పుడు, మాయ సక్రమంగా పడకపోవడం వల్ల గర్భాశయ వ్యాధులు కలుగుతాయి. ఈ వ్యాధుల వలన చూడి నిల్వదు. నిలిచినా పిండం స్రవించిపోతుంది. ఈ వ్యాధి ఉన్నప్పుడు పశువు మానం నుండి చీము కారుతుంది. పశువుల డాక్టరును సంప్రదించి తగిన చికిత్స చేయాలి.
- ❖ అండాశయ లోపాల వల్ల వాటి పెరుగుదల తగ్గి ఉత్పత్తి అయ్యే గ్రంథులు తగ్గి ఎదకు రావు. కొన్ని పశువులకు అండాశయంలో నీటి బుడ్డలు ఏర్పడి ఎప్పుడు ఎదకు వచ్చినదానిలా ప్రవర్తిస్తుంది. ఇలాంటి పశువు పునరుత్పత్తికి పనికిరాదు.
- ❖ యోనిద్వారం లోపాల వల్ల కూడా పునరుత్పత్తి సమస్యలు సంభవిస్తాయి.

గొడ్డు మోతు సమస్యల నివారణకు చర్యలు :

- ❖ పశువు ఎదకు రాకపోతే ఏ మాత్రం అశ్రద్ధ చేయకుండా తగిన చికిత్స చేయించాలి.
- ❖ సంకరజాతి పడ్డలు రెండు సంవత్సరాలు దాటినా గేదె పడ్డలు మూడు సంవత్సరాలు దాటినా చూలు కట్టకపోతే వెంటనే చికిత్స చేయించాలి.
- ❖ ఆవులు, గేదెలు ఈనిన తర్వాత 60-90 రోజుల లోపల మళ్ళీ చూలు కట్టించాలి. 3 నెలలు దాటినా చూలు కట్టకపోతే వెంటనే చికిత్స చేయించాలి.

- ❖ పశువులు రెండు కృత్రిమ గర్భధారణలకు చూడికట్టాలి. 3 సార్లు కన్నా ఎక్కువసార్లు కృత్రిమ గర్భధారణ చేయించవలసి వస్తే వాటికి అజాగ్రత్త చేయకుండా వెంటనే చికిత్స చేయించాలి.
 - ❖ రోజూ ఉదయం, సాయంత్రం వేళల్లో పశువులను జాగ్రత్తగా పరిశీలించి, ఎదను గుర్తించి సకాలంలో గర్భధారణ చేయించాలి.
 - ❖ గేదెలకు ఒకసారి గర్భధారణ చేసిన తర్వాత తిరిగి మరుసటి రోజు కూడా కృత్రిమ గర్భధారణ చేయిస్తే మంచిది.
 - ❖ కట్టు నిలువని పక్షంలో కావాల్సిన పరీక్షలు జరిపించి ఎదకొచ్చేలా చికిత్స చేయించాలి.
 - ❖ ఈనే ముందు ఈనేటప్పుడు పరిశుభ్రమైన పరిసరాలు కల్పించాలి.
 - ❖ పశువుల కిచ్చే దాణాలో మాంసకృత్తులు, విటమిన్లు ఖనిజ లవణాలు తగుపాళ్ళల్లో ఇవ్వాలి.
 - ❖ పాడి పశువులకు పుష్టికరమైన పచ్చిమేత తప్పకుండా మేపాలి.
 - ❖ పచ్చిమేతలో విటమిన్ 'ఎ' పుష్కలంగా లభించి గొడ్డుమోతు సమస్యలు రాకుండా కాపాడుతుంది.
 - ❖ గేదెలకు వేసవి కాలంలో చల్లని వాతావరణం కలుగచేసి పుష్కలంగా పచ్చిమేత మేపితే ఎదకు వచ్చే అవకాశం ఉన్నది.
 - ❖ వీలైనంత వరకు రైతు ఇంటి దగ్గరే కృత్రిమ గర్భధారణ చేయించాలి.
- పశు పోషణలో ఈ సూచనలు పాటించినట్లయితే వాటిలో పునరుత్పత్తి సామర్థ్యం పెరిగి సకాలం చూలు కట్టిన తద్వారా అధిక పాల ఉత్పత్తిని పొందవచ్చు.

రైతు సమన్వయ సమితులపై కొటేషన్స్

- వ్యవసాయశాఖ

సాగుకు పెట్టుబడి సహకారం - రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సంకల్పం
రైతు సమన్వయ సమితులతో అవ్వతాయి వ్యవసాయ లక్ష్యాలు సుసాధ్యం !

సాగుకు ప్రభుత్వ పెట్టుబడి ఖర్చి
క్షేత్ర స్థాయిలో లక్ష్యాలు నిజం చేయడానికే రైతుల సమిష్టి !

అందరి కోసం రైతులు..
రైతుల కోసమే రైతు సమన్వయ సమితులు !

వ్యవసాయానికి వేల సంవత్సరాల చరిత్ర..
నవ తెలంగాణలో రైతు సమన్వయ సమితుల సరికొత్త చరిత్ర !

ప్రతి ఎకరా సాగుకు రైతులకు 4 వేల పెట్టుబడి సహకారం..
రైతు సమన్వయ సమితులు చేస్తాయి వ్యవసాయాన్ని బలోపేతం !

సాగుకు పెట్టుబడి, రైతుల సమన్వయం..
కొత్త రెక్కలు తొడిగిన మన తెలంగాణ వ్యవసాయం !

నవ తెలంగాణ నిర్మాణ సారథులు
మరెవరో కాదు మన రైతు సమన్వయ సమితుల సభ్యులు !

తెలంగాణలో సువర్ణ అధ్యాయం..
రైతు సమన్వయ సమితులు చేస్తాయి సుసాధ్యం !

అందరికీ ఉన్నాయి సమితులు, సంఘాలు
మన రాష్ట్రంలోనే ఉన్నాయి రైతులకు సమన్వయ సమితులు !

అందరు కలిసి నివదిస్తే నిజమయింది తెలంగాణ..
రైతులంతా కలిసి సాగితే నిజమవుతుంది బంగారు తెలంగాణ !

శాస్త్రవేత్తలసలహాలకు ఉచిత ఫోన్ నెం :
1100 & 1800 425 1110 (మొబైల్ ద్వారా)
నంబరుకు ఉ.10 గం.నుండి సా.5 గం.వరకు
సంప్రదించవచ్చును.

రైతులప్రశ్నలు - శాస్త్రవేత్తల సమాధానాలు

డా.పి.స్వర్ణశ్రీ, సి.ఎచ్.భరత్ భూషణ్ రావు, ఫార్మర్ కాలిసెంటర్, ప్రొఫెసర్ జయశంకర్
తెలంగాణ రాష్ట్ర వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం, సీతాఫల్మండి, సికిందరాబాద్

1. నర్మింహాలు, శ్రీరంగపురం గ్రా., మం., వనపర్తి జిల్లా.

ప్ర. వేరుశనగ ఆకు పసుపు పచ్చగా మారి గిడసబారి పోతుంది నివారణ తెలపండి ?

జ. ఈ తెగులు రబీలో ఎక్కువగా ఆశిస్తుంది. ఆకుల అడుగు భాగంలో ఎరుపు ఇటుక రంగు గల చిన్న మచ్చలు ఏర్పడి ఆకు పైభాగంలో పసుపు రంగు మచ్చలు కనిపిస్తాయి. నివారణకు క్లోరోథలోనిల్ 2 గ్రా. లేదా ట్రైడిమార్ప్ 1 మి.లీ. లేదా మాంకోజెబ్ 3 గ్రా. లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

2. సంజీవ్, ఖైంసా గ్రా., మం., నిర్మల్ జిల్లా.

ప్ర. ఆవాలులో పేనుబంక నివారణ తెలపండి ?

జ. పేనుబంక సోకిన ఆకులు ముడుచుకు పోయి మొక్కలు వడలిపోయి చనిపోతాయి. నల్లటి జిగురు పదార్థం వినర్జించడం ద్వారా మొక్కలు ఆహారం తయారు చేసుకోలేని పరిస్థితుల వలన ఎదుగుదల ఉండదు. నివారణకు లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

3. మహేందర్, పరకాల గ్రా., మం., వరంగల్ (రూరల్) జిల్లా.

ప్ర. మినుములో బూడిద తెగులు నివారణ తెలపండి?

జ. ఈ తెగులు ముదురు ఆకులపై బూడిద రూపంలో చిన్న చిన్న మచ్చలుగా కనబడి, అవి క్రమేణా పెద్దవై, ఆకుల పైన కింద భాగాలకు, కొమ్మలు, కాయలకు వ్యాపిస్తుంది. నివారణకు మైక్రోబుటానిల్ 1 గ్రా. లేదా డైనోకాప్ 1 మి.లీ. లేదా హెక్సాకొనజోల్ 0.5 మి.లీ. లీటరు నీటికి

కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

4. హస్తరెడ్డి, కల్వకుర్తి గ్రా., మం., నాగర్ కర్నూల్ జిల్లా.

ప్ర. వరిలో ఆకులు పసుపు రంగులోకి మారి ఎర్ర బడుతున్నాయి. ఏమి చేయాలి ?

జ. వరి పంటలో ఎండలు ముదిరే కొద్ది తామర పురుగులు, నల్లి వృద్ధి పెరుగుతుంది. ఈ పురుగులు లేత ఆకుల నుంచి రసం పీల్చడం వలన లేత ఆకులు పసుపు రంగులోకి మారి కొనలు ఎర్ర బడతాయి. నివారణకు డైఫెన్థోరియాన్ (పెగాసిన్) 1.5 గ్రా. లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

5. తిరుమల, గద్వాల గ్రా., మం., జోగులాంబ గద్వాల జిల్లా.

జ. నువ్వులలో పూత రాలిపోతుంది. నివారణ తెలపండి ?

జ. పంట పూత దశలో ఉన్నప్పుడు ఆకు ముడత, కాండం తొలిచే పురుగు ఆశిస్తుంది. చిన్న లార్వాలు ఆకులపై పత్ర హరితాన్ని గోకి తింటుంది. రెండు మూడు ఆకులని కలిపి మడత పెట్టి తింటుంది. లార్వాలు పూత దశలో పూతను ఆశించి కాయలు ఏర్పడే దశలో కాయలను ఆశించి లోపల గింజలను తిని నష్ట పరుస్తాయి. నివారణకు క్విన్లోఫాస్ 2 మి.లీ. లేదా క్లోరిఫైరిఫాస్ 2.5 మి.లీ. + డైక్లోరోవాస్ 1 మి.లీ. కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

6. శేఖర్, చిట్యాల గ్రా., నార్కట్ పల్లి మం., నల్గొండ జిల్లా.

ప్ర. నిమ్మ రకాలు తెలపండి ?

జ. బాలాజీ, పెట్లూరు సెలక్షన్ - 1, మొదలగునవి గజ్జి తెగులు తట్టుకునే రకాలు.

7. రాధాకృష్ణ, గండి మాసనిపేట్ గ్రా., ఎల్లా రెడ్డి మం., కామారెడ్డి జిల్లా.

ప్ర. మొక్కజొన్నలో కలుపు నివారణ తెలపండి ?

జ. అట్రజిన్ అనే మందును ఎకరాకు 1 కిలో విత్తిన 24 నుండి 48 గంటల లోపు లీటరు నీటికి 5 గ్రా. చొప్పున కలిపి పిచికారీ చేయాలి. విత్తిన 30 రోజులు దాటకుండా 2, 4-డి సోడియం సాల్ట్ ఎకరాకు 0.5 గ్రా. లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

8. రాము, ఘనపూర్ గ్రా., ములుగు మం., జయశంకర్ జిల్లా.

ప్ర. మామిడిలో పూత మాడిపోతుంది. ఎలా నివారించుకోవాలి ?

జ. తేనె మంచు పురుగులు పూత నుండి రసాన్ని పీల్చడం వలన పూత పూర్తిగా మాడిపోయి పింద పట్టదు. లేత ఆకులు కొమ్మల నుండి కూడా రసం పీలుస్తాయి. ఆకులు ముడత పడతాయి. పురుగులు తేనె లాంటి బంకను విసర్జిస్తాయి. నివారణకు పూత మొదలయ్యే సమయం, పిందెలు ఏర్పడే సమయంలో ఫాస్ఫోమిడాన్ 0.5 మి.లీ. లేదా కార్బరిల్ 2 గ్రా. లీటరు నీటికి కలిపి పూత, ఆకులు, కొమ్మలు, మొదలు పైన పిచికారీ చేయాలి. మొగ్గ దశలో ఇమిడాక్లోప్రిడ్ 0.3 మి.లీ. లేదా థయోమిథాక్సామ్ 0.1 మి.లీ. లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

9. అంబాజి రాథోడ్, అదిలాబాద్ గ్రా., మం., అదిలాబాద్ జిల్లా.

ప్ర. అరటిలో మొవ్వ కుళ్ళి దాన్లోంచి పురుగులు వస్తున్నాయి. ఏమి చేయాలి ?

జ. దుంప ముక్కు పురుగు అరటి చెట్లను ఆశించి దుంప పిలకలలోనికి చొచ్చుకొని పోతాయి. పిల్ల పురుగులు పిలకలను తొలచుట వలన లోపలి భాగం కుళ్ళినట్లు కనిపిస్తుంది. ఈ పురుగు ఆశించిన దుంపకు బ్యాక్టీరియా బూజు తెగులు

సోకి కుళ్ళిపోతుంది. నివారణకు ఫోరేట్ 10 శాతం గుళికలను ఒక్కొక్క మొక్కకు 10 గ్రా. చొప్పున మొదలు చుట్టూ వేసి నీరు పెట్టాలి.

10. భాస్కర్, కొత్తగూడెం గ్రా., మం., భద్రాద్రి కొత్తగూడెం జిల్లా.

ప్ర. మిరప పంటలో తలమాడు తెగులు నివారణ తెలపండి ?

జ. లేత చిగుళ్ళు మాడిపోయి, కొమ్మల కణుపుల వద్ద కుళ్ళు కనబడి కొమ్మలు విరిగిపోతాయి. నివారణకు కాపర్ ఆక్సీక్లోరైడ్ 30 గ్రా. + స్పైట్రోసైక్లిన్ 1 గ్రా. 10 లీటర్ల నీటిలో కలిపి వారం రోజుల వ్యవధిలో రెండుసార్లు పిచికారీ చేయాలి.

11. కనకయ్య, ఇటిక్యాల గ్రా., జగదేవ్ పూర్ మం., సిద్దిపేట జిల్లా.

ప్ర. పుచ్చలో ఆకులు మందంగా పెళుసుగా మారి ముడుచుకుంటున్నాయి. నివారణ తెలపండి ?

జ. వెర్రి తెగులు సోకిన పుచ్చ ఆకులు ఈనెల మధ్య మందంగా చారలు ఏర్పడి పెళుసుగా మారి గిడసబారిపోతుంది. పూత పిందె ఆగిపోతుంది. నివారణకు తెగులుసోకిన మొక్కలు పీకి నాశనం చేయాలి. లీటరు నీటికి 2 మి.లీ. డైమిథోయేట్ లేదా 1.5 గ్రా. ఎసిఫేట్ కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

12. వెంకటరెడ్డి, మన్నూర్ గ్రా., మం., సంగారెడ్డి జిల్లా.

ప్ర. జొన్నలో మొగి పురుగు నివారణ తెలపండి ?

జ. మొగి పురుగు, పైరును 30 రోజుల తర్వాత నుండి పంటకోసే వరకు ఆశిస్తుంది. గుండ్రని రంధ్రాలు ఆకులపై ఏర్పడతాయి. మొవ్వ చనిపోయి తెల్లకంకి ఏర్పడుతుంది. కాండాన్ని చీల్చి చూస్తే ఎర్రని కణజాలం కనబడుతుంది. కంకి మొవ్వలో నుండి బయటకు రాదు. నివారణకు విత్తిన 35-40 రోజులలోపు ఎకరాకు 4 కిలోల కార్బోఫ్యూరాన్ గుళికలను కాండపు సుడుల్లో వేయాలి.

ఫోన్ - ఇన్ - లైవ్

రైతులు సంప్రదించవలసిన ఫోన్ నెంబర్లు :
040-27031431, 27031432, 27031433

దూరదర్శన్ కేంద్రం వారి ఫోన్-ఇన్-లైవ్ కార్యక్రమాలు

దూరదర్శన్ కేంద్రం, రామాంతపూర్, హైదరాబాద్ ద్వారా రాష్ట్రమంతటా ఏప్రిల్ 2018లో ప్రసారం చేయనున్న ఫోన్-ఇన్-లైవ్ కార్యక్రమాల వివరాలు ఈ కింద పొందుపరిచాం. రాష్ట్ర రైతాంగం ఈ కార్యక్రమాలను సద్వినియోగం చేసుకోవాలని కోరుతున్నాం.

తేది	విషయం	శాస్త్రవేత్త	చిరునామా
04.04.2018 బుధవారం సాయంత్రం 5.30-6.30 గంటలకు	వేసవిలో చేపట్టాల్సిన వ్యవసాయ పనులు	డా.అహ్మద్ హుసేన్ ప్రధాన శాస్త్రవేత్త	కాలేజీ ఫామ్, పి.జి.టి.ఎస్.ఎ.యు రాజేంద్రనగర్, హైదరాబాద్ ఫోన్ : 9849281608 hussainsyed786@yahoo.com
06.04.2018 శుక్రవారం సాయంత్రం 5.30-6.30 గంటలకు	వేసవిలో పాడిపశువుల పునరుత్పత్తి సామర్థ్యాన్ని పెంచడానికి తీసుకోవాల్సిన మెళకువలు	డా.రామచంద్రారెడ్డి అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్ & హెడ్	పశువైద్య కళాశాల, కోరుట్ల, కరీంనగర్ జిల్లా ఫోన్ : 9849235761 kcrreddy_scientist@yahoo.co.in
11.04.2018 బుధవారం సాయంత్రం 5.30-6.30 గంటలకు	సూక్ష్మసాగునీటి పద్ధతులు- సమస్యలు అధిగమించే మార్గాలు	డా.అవిల్ కుమార్ ప్రధాన శాస్త్రవేత్త	నీటి సాంకేతిక విభాగం, డైమండ్ జాబ్లీ బ్లాక్ రాజేంద్రనగర్, హైదరాబాద్ ఫోన్ : 9951335111 avil2k@gmail.com
13.04.2018 శుక్రవారం సాయంత్రం 5.30-6.30 గంటలకు	వరిలో విత్తనోత్పత్తి మెళకువలు	డా.వై.చంద్రమోహన్ సీనియర్ శాస్త్రవేత్త	వరి పరిశోధనా కేంద్రం, వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానం రాజేంద్రనగర్, హైదరాబాద్ - 500030 ఫోన్ : 9908577040
18.04.2018 బుధవారం సాయంత్రం 5.30-6.30 గంటలకు	దేశవాళీ ఆవుల పెంపకం వాటి ప్రాముఖ్యత	డా.సురేష్ రాథోడ్	పశువైద్య కళాశాల, రాజేంద్రనగర్, హైదరాబాద్ - 500030 ఫోన్ : 9949198311 sureshrathod_2006@yahoo.co.in
20.04.2018 శుక్రవారం సాయంత్రం 5.30-6.30 గంటలకు	పశువుల్లో వేసవికాలంలో వచ్చే వ్యాధులు వాటి నివారణోపాయాలు	డా.వి.వి.వి.అమ్మత కుమార్	పశువైద్య కళాశాల కోరుట్ల, కరీంనగర్ జిల్లా ఫోన్ : 9848032168 venkateshwara_2006@yahoo.com
25.04.2018 బుధవారం సాయంత్రం 5.30-6.30 గంటలకు	భూసార పరీక్షలు - ఆవశ్యకత, విధానం	డా.పి.సురేందర్ బాబు ప్రధాన శాస్త్రవేత్త & హెడ్	వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానం రాజేంద్రనగర్, హైదరాబాద్ ఫోన్ : 9440489940, 9177680528 aicrpmnhyd@gmail.com
27.04.2018 శుక్రవారం సాయంత్రం 5.30-6.30 గంటలకు	వివిధ పంటలలో విత్తన ఎంపిక, లభ్యత వివరాలు	డా.ఎం.వి.నగేష్ డైరెక్టర్	ఎస్.ఆర్.టి.సి. రాజేంద్రనగర్, హైదరాబాద్ ఫోన్ : 8008404874

భూసార పరీక్షలకు మట్టి నమూనా సేకరణ

1. మట్టి నమూనా సేకరణకు స్థలం ఎంపిక

2. నమూనా సేకరించాల్సిన నేలపై 15 సెం.మీ. లోతు 'V' ఆకారంలో మట్టిని తవ్వాలి.

3. 'V' ఆకారపు కోత.

4. మట్టి కాకుండా నమూనాతోపాటు వచ్చిన రాళ్లు, పెద్దలు, ఇతర పదార్థాలను తొలగించాలి.

5. ఈ మట్టి నమూనా మిశ్రమాన్ని 4 భాగాలుగా విభజించుకోవాలి.

6. 4 భాగాలలోని రెండు ఎదురెదురు భాగాలను తీసివేస్తూ నమూనా 500 గ్రాములుగా చేయాలి.

7. లేబుల్‌ను మట్టి నమూనా సేకరించిన కవరులో వేసి భూసార పరీక్షాకేంద్రానికి పంపాలి.

**31 మార్చి 2018న జరిగిన బ్యాంకర్ల సమావేశంలో పాల్గొన్న వ్యవసాయ ప్రధాన కార్యదర్శి సి.పార్థసారథి, ఐ.ఎ.ఎస్.,
వ్యవసాయ కమిషనర్ డా.ఎం.జగన్మోహన్, ఐ.ఎ.ఎస్.,**

